

МІЖЕТА

ЧАСОПИС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЕПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Березень, 2006 року Божого, число 22/3/178

2 – 3 стор.

Новини церковного життя.
Хрест – знак вдячності Богові.

4 – 5 стор.

Вівці на заклання
чи вовки в овечих шкірах?
Львівський псевдособор 1946 р. –
фальсифікація неканонічність.

6 – 7 стор.

Доля заарештованих єпископів
і священників УГКЦ.
8 – 9 стор.
То було не об'єднання – то був примус.
«Смерть! Где твоє жало?..»

10 – 11 стор.

Як і коли маємо постити?
12 стор.
Вітаємо ювілярів
Наш світ. Цікаві нотатки.

ТРАГЕДІЯ І ТРІУМФ ІДУТЬ ПОРУЧ

Час від часу на нашому життєвому шляху постають якісь ювілеї чи так звані «круглі» дати, і саме вони стають (чи, радше, повинні б ставати) найкращою нагодою до застанови, до аналізу подій, до призадуми над нашим життям, над нашою історією, над нашими здобутками і втратами тощо. Ось на нашому горизонті ще один «ювілей» – 60-ліття від часу проведення Львівського псевдособору, який підписав смертний вирок Українській Греко-Католицькій Церкві. Сумний це «ювілей», проте є він нагодою для серйозних роздумів для кожного з нас. Бо є над чим задуматися. Саме з цієї нагоди хочеться висловити кілька особистих думок.

У серці кожного християнина триває постійна боротьба двох начал – Божого і людського. І, як це часто буває, у нашому маловірстві ми віддаємо перевагу людському над Божим. В екстремальних хвиликах нам часом здається, що з даної ситуації нема жодного виходу, і справа є непоправною. Так, очевидно, багато хто думав шістдесят років тому, коли біснуваті комуністи на чолі з таким же біснуватим Сталіним заповзялися знищити нашу Церкву. Заарештовані і заслані на Сибір митрополит Йосиф Сліпий і з ним – усі єпископи, помордовані і повбивані многи священники, монахи і монахині, позакривані монастирі й храми, розігнані духовна академія й семінарія... Здавалося б, повний крах... Але це тільки з людської позиції. Насправді ж – це Божий допуст. Правда криється в словах Христа, звернених до Верховного начальника Церкви, до св. Петра: «Я тобі заявляю, що ти – Петро (скеля), і що Я на цій скелі збудую Мою Церкву, і що пекельні ворота її не подолають» (Мт. 16, 18). Своім провидінням Господь переписав злі наміри підбурених дияволом людей – Церква Христова не може бути знищеною, бо вона є містичним тілом Господа нашого Ісуса Христа.

Щоб утримати Церкву при житті, Господь покликав у свій час до праці у своєму винограднику великих і святих людей, справжніх героїв християнської віри – блаженних священномучеників Кир Миколая Чернецького, Кир Всеволода Василя Величковського, дещо пізніше – світлої пам'яті митрополита Володимира Стернюка, інших єпископів, довкола котрих гуртувалися відважні Христові священники, справжні герої-ісповідники, котрі невтомно працювали в часі підпільного періоду нашої Греко-Католицької Церкви. До помочі їм приходили жертвні монахи і монахині підпільної Церкви, а також велика множина благородних мирян, котрі часом творили неймовірні вчинки, щоб допомогти у душпастирській праці своїм священникам. Оцей період підпільного життя Церкви зродив нових святих нашої Церкви, котрі сьогодні хоч і не проголошені святими, все ж ними є, бо Господь, очевидно, не зважає людську опінію, а має інші критерії оцінки людського життя. Саме вони, оці знані і незнані наші новітні святі, будуть свідчити про цей героїчний відрізок часу із життя нашої Української Греко-Католицької Церкви, адже вже сьогодні є якась кількість таких людей, котрі бажали б ніколи про підпілля Церкви не гадувати.

Пишучи про ці роковини, ми беремо слово «ювілей» в лапки, бо це є сумний і трагічний ювілей, і краще б його не знати. Але коли вже такий є, то мусимо з нього винести якісь уроки. Урок перший – найперше нам належить збагнути, що трагедія і тріумф ідуть поруч, адже по стількох роках переслідування і нищення, каторги і терпіння – наша Церква живе! «З нами Бог! Розумійте народи і покоряйтеся, бо з нами Бог!» – ці слова з Великого повечір'я якнайкраще виявляють тріумф Христової Церкви в Україні. Наша Церква – хоч і повільно – проте стає з колін і розвивається. Вона повертається на Київські гори, вона прагне посісти належне їй місце. Звідси урок другий – психопатична істерія «воїнствующих православних» в часі приїзду в Україну світлої пам'яті папи Івана Павла II, – як, рівно ж, в часі перенесення осідку Блаженнішого Патріарха Любомира Гузара до Києва, а також спалена нещодавно каплиця на подвір'ї Патріаршого собору в Києві закликають нас до уваги, що і сьогодні в Україні є сили, котрі прагнуть повторити трагічні події 60-річної давності. У своїй безсилій люті вони готові рвати на шматки все те, що зветься українським.

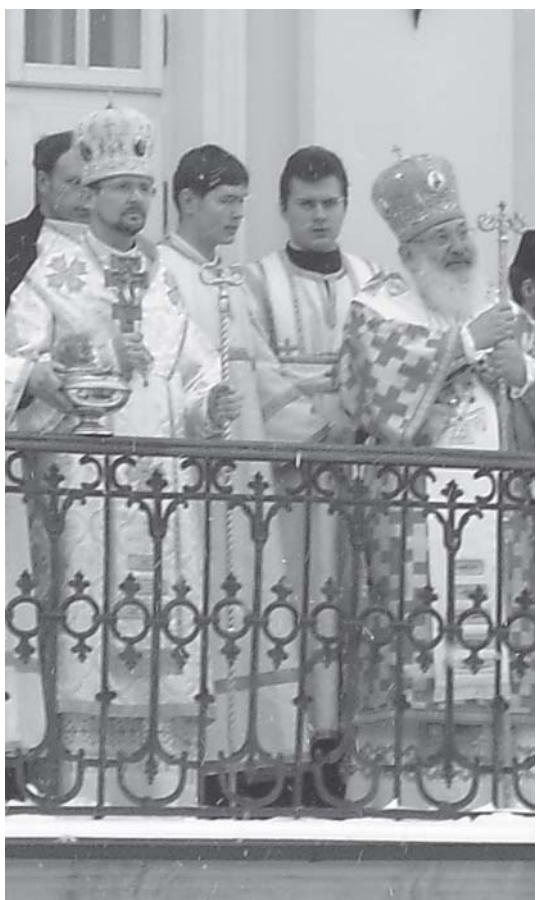
Якийсь Юрій Дорошенко на інтернет-сайті «Атеїзм в Україні» (виявляється, є й такий!) пише: «Україна й надалі залишається ареною боротьби іноземних релігійних центрів – у цьому випадку Ватикану й Москві. Кожен тут переслідує свої цілі, а питання збереження конфесійного миру та злагоди залишається осторонь». Що тут можна сказати? Лише одне – Ватикан ні з ким не воює і нікого не поборює. Так само й Україна. Шаленіє Москва. А звідси – урок третій. Послухаймо доброї ради Слуги Божого Патріарха Йосифа Сліпого: «Моліться, працюйте і боріться за збереження християнської душі кожної людини українського роду і за весь Український нарід і просіть Всемогучого Бога, щоб Він допоміг нам завершити нашу тугу за єдністю і наші змагання за церковне з'єдинення у здвигненні Патріархату Української Церкви!» (Заповіт Патріарха).

ХРИСТОС НАЗИВАЄ СЕБЕ ПАСТИРЕМ, І В СВОЄМУ ІМЕНІ ПОРУЧИВ ПАСТИ, ПЕРЕДАЮЧИ ПЕТРОВІ КЛЮЧИ НЕБЕСНОГО ЦАРСТВА (МТ. 10, 19) І НАЙВИЩУ ВЛАДУ І ЮРИСДИКЦІЮ В ЦЕРКВІ. А ЦЕРКВА МАЄ БУТИ ОДНА – ЩОБИ ВСІ БУЛИ ОДНО (ІВ. 17, 21), І ПРАВДИВА ЦЕРКВА Є ЦЯ, ДЕ Є ПЕТРО. БО ДЕ ПЕТРО, ТАМ І ЦЕРКВА. НАРУШЕННЯ ХРИСТОВОЇ УСТАНОВИ ПОЗБАВЛЯЄ ВИНОВНИКІВ БОЖОГО БЛАГОСЛОВЕННЯ І БОЖОЇ БЛАГОДАТІ. ВОНИ Є В ЛОЖНІЙ (ЛИХІЙ) ВІРІ І СТАЮТЬСЯ НЕБЛАГОДАТНИМИ ЦЕРКВАМИ І ГРОМАДАМИ, ТОМУ ДО ЯКОГОСЬ ЧАСУ ЖИВОТЮТЬ, ДОКИ МАЮТЬ ПОМІЧ З БОКУ, АЛЕ ВКІНЦІ НИДІЮТЬ І ЗАГИБАЮТЬ. ТАК БУЛО І БУДЕ ЗІ ВСІМИ АВТОКЕФАЛІЗМАМИ, ПРОТЕСТАНТИЗМАМИ, ЄРЕСЯМИ, СЕКТАМИ.

**ПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ
МИТРОПОЛИТА ЙОСИФА СЛІПОГО ДО ДУХОВЕНСТВА, 1953 Р.**

ОФІЦІЙНО

ВЛАДИКА БОГДАН (ДЗЮРАХ) – НОВИЙ АРХИЄРЕЙ УГКЦ

На фото: По закінченні хіротонії патріарх Любомир Гузар і владика Богдан Дзюрах з балкону митрополитських палат благословляють вірних УГКЦ.

15 лютого 2006 року, на свято Стрітєння Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, в Архикафедральному соборі св. Юра у Львові відбулася архиєрейська хіротонія Преосвященного владика Богдана (Дзюраха). Рішення Синоду єпископів Української Греко-Католицької Церкви про призначення преподобного отця-доктора Богдана, еромонаха Чину отців-редемптористів (ЧНІ), єпископом-помічником Києво-Вишгородської архієпархії було оприлюднено у Ватикані 21 грудня 2005 року.

Згідно із нашим східним обрядом, чин архиєрейської хіротонії розпочався напередодні із архиєрейського найменування. Воно відбулося перед початком Великої вечірні з Литією, яку служили 14 лютого з нагоди празника Стрітєння. У цей день владика-номінат Богдан (Дзюрах) публічно висловив свою згоду із вибором Синоду єпископів УГКЦ і визнав свою віру.

Наступного дня відбулася архиєрейська хіротонія. Для участі у хіротонії нового владика до Львова прибули Блаженніший Любомир, Глава Української Греко-Католицької Церкви, Високопреосвященний Архієпископ Іван (Юркович), Апостольський нунцій в Україні, Високопреосвященний Архієпископ Іван (Мартиняк), Митрополит Перемисько-Варшавський, владика УГКЦ з України та з-за кордону, владика Римо-Католицької Церкви в Україні, священники та миряни.

о. Олег ПАНЧИНЯК
фото: В'ячеслава ЧИЖЕВСЬКОГО

ПАМ'ЯТІ ПАТРІАРХА ЙОСИФА СЛІПОГО

19 лютого понад тисячу осіб взяли участь у відзначенні 114-ї річниці з дня народження Патріарха Йосифа Сліпого. До львівської молоді долучилися юнаки та юнки з понад п'ятнадцяти районів області. Акцію провели християнські молодіжні організації Львівщини – «Україн-

ська молодь – Христові», Академія української молоді, «Обнова», «Посвіт», «Витанія» за підтримки Патріаршої комісії у справах молоді УГКЦ та управління у справах сім'ї та молоді Львівської ОДА.

Розпочався захід молитвою у соборі св. Юра, після чого молодіжний актив Львівщини разом зі старшим поколінням відвідали крипту, де покояться останки Кир Йосифа, яка була відкрита упродовж усього дня.

Відтак у кінотеатрі ім. О. Довженка, що на Сихові, пройшов вечір-спогад. За словами настоятеля храму Різдва Пресвятої Богородиці отця Ореста Фредина, Патріарх Йосиф Сліпий наголошував, що кожен третій українець – геніальний. «Так можна сказати і про нього – про людину, яка не шкодувала ні сил, ні праці, ні життя для збереження Української Церкви. Його життєвий приклад має надихнути нас і

сьогодні», – зазначив отець Орест Фредина.

Голова Патріаршої комісії у справах молоді УГКЦ отець Йосиф Мілян зачитав звернення Патріарха Йосифа Сліпого із його «Заповіту» і наголосив, що над ним сьогодні працює Українська Греко-Католицька Церква, мусить нині до нього звернутися і молодь.

Начальник управління у справах молоді ЛОДА Андрій Корнат наголосив, що його управління посприяло, аби у заході взяли участь молоді люди практично з усіх районів Львівщини, і не лише з християнських, а й із припартійних організацій.

Кожен учасник акції отримав також буклет про Патріарха Йосифа Сліпого, його «Заповіт», а також переглянув документальний фільм «Патріарх».

Західна інформаційна корпорація

ВІДВІДИНИ ВИПУСКНИКІВ ЛДС У РИМІ

Після завершення студій у Львівській духовній семінарії Святого Духа, які тривають сім років, брати-семинаристи мають нагоду продовжувати своє навчання на вищих студіях у різних кутках світу. Велика їх кількість продовжує свої студії в університетах Риму. Однак, перебуваючи далеко від рідної країни, кожен студент відчуває певний брак інформації про сучасні тенденції на Україні.

У цих днях віце-ректор Львівської духовної семінарії Святого Духа о. д-р. Святослав Шевчук мав змогу

відвідати випускників семінарії, які продовжують свої студії в Апостольській Столиці, та поділитися із ними певною інформацією. Зокрема, о. Святослав провів низку конференцій у Колегії Святого Йосафата та Колегії Покрови Пресвятої Богородиці, де залюбки розповідав про сучасний стан Церкви, освіту, культурне та політичне життя в Україні. Візит до кожної колегії справив неабияке враження на студентів, адже завжди приємно зустріти на чужині особу, яка може розповісти про реальне життя на Батьківщині.

Саме так, у невимушеній атмосфері, проходили зустрічі отця зі студентами Колегії Святого Йосафата та Колегії Покрови Пресвятої Богородиці.

Візит завершився, але навчання триває, тож можна побажати студентам успіхів у навчанні та вдалого написання й захисту своїх наукових праць.

За матеріалами офіційної вебсторінки Львівської духовної семінарії Святого Духа

БУДЕ ОГОЛОШЕНО КОНКУРС

Днями Комісія сакрального мистецтва Львівської Архієпархії зробила черговий виїзд до парафії Різдва Пресвятої Богородиці, що на Сихові, та Положення пояса Пресвятої Богородиці, що в районі вулиці Любінської у Львові. Метою виїзду було запропонувати проекти розпису цих церков та іконостасів.

«Ми опрацювали пропозиційні проекти до розпису цих церков та проекти іконостасів, – розповідає о.

Севастьян Дмитрух, голова Комісія сакрального мистецтва Львівської архієпархії. – Було вирішено, що потрібно скликати комісію у повному складі для того, щоб опрацювати ескізи проектів іконостасу і розписи церков. Оскільки церкви є сучасні, а архітектура як однієї церкви, так і другої є нетрадиційними, то для того потрібно більше опрацювання та більше проектних пропозицій. Ми плануємо організувати конкурс на

проекти іконостасів та розпис церков. На сьогодні є одна молода художниця Мар'яна Лякевич, яка має цікаві задуми і подавала різні пропозиції. Вважаємо, що ці дві новозбудовані святині мають бути розписані у стилі неовізантизму».

Переможців конкурсу визначатиме Комісія сакрального мистецтва Львівської Архієпархії.

о. Олег ПАНЧИНЯК

ВСЯКЕ ЧУДЕСНЕ ЯВИЩЕ Є ПОПЕРЕДЖЕННЯМ...

Приїзд правлячого архиєрея Коломиїсько-Чернівецької єпархії владика Миколи (Сімкайла) до церкви Успення Пресвятої Богородиці м. Городенка не планувався. Завітав же владика Микола до цього міста тому, що ікона Божої Матері з Ісусом на руках, яка прикрашала вхід до вітаря храму зі сторони ризниці, замироточила.

«Спочатку не дали тому особливого значення, втерши потік прозорості і маслянистої речовини. Але після кожного протирання потік відновлювався, – розповідає о. Ігор Левицький, декан Городенківський. – Привернуло увагу і оновлення ікони Божої Матері в помешканні парафіян цієї парафії».

Оглянувши ікону, владика Мико-

ла порадив запросити експертів для підтвердження цього факту. Відтак було відправлено молебень до Божої Матері. Звертаючись до вірних, єпарх Коломиїсько-Чернівецький підкреслив, що «всяке чудесне явище є насамперед попередженням і зобов'язує насамперед до посиленої молитви...»

Прес-секретаріат Глави УГКЦ

СВЯТКУЮТЬ ВОЇНИ ІСУСА

У свято Трьох Святителів члени спільноти «Мілес Єзу», котра знаходиться у Львові по вул. Довбуша, відзначали 30-ту річницю з дня смерті Павла Мерфі – архітектора і члена «Мілес Єзу», репутація котрого як святого зростає у багатьох країнах.

Наша зустріч розпочалася о 14 год. проповідю о. Ніколетті, М. Є. про роль мирян у Церкві і суспільстві. Незважаючи на морозну погоду і сніг, у храмі св.мч. Йосафата і всіх мучеників УГКЦ зібралось понад 50 людей, які хотіли більше дізнатися

про життя, посвячене Богу у «Мілес Єзу». Після цього була розповідь про життя Павла. Опісля розпочалася сповідь і молитва на вервиці.

Важливість і метод мирянського апостоліяту була головною темою Божественної Літургії, котра слідувала

після того. Члени спільноти запросили гостей на перегляд фільму «Мілес Єзу», в якому розповідається про історію нашого заснування, діяльність, роботу з молоддю, допомогу бідним, утримування п'яти дитячих сиротинців і медичної місії в Україні та у світі. Також у фільмі більше розповідається про життя Павла Мерфі й обговорення подальшої співпраці з членами, котрі живуть поза спільнотою.

Одразу ж після перегляду фільму декілька людей подали прохання про вступ у «Мілес Єзу» як члени Vinculum. На закінчення нашої програми усім присутнім запропонували скромне підкріплення душі і тіла.

Для довідки: ЦЮ TAKE «МІЛЕС ЄЗУ»? читайте на стор. 12

ХРЕСТ - ЗНАК ВДЯЧНОСТІ БОГОВІ

Наприкінці лютого Львів облетіла вістка – по храмах Львова подорожуватиме Хрест. Звісно, ніхто хрестом не нехтує, проте багатьом людям незрозуміло: звідки він? Хто його переносить? Яка мета його переміщення? Навіть місцеве телебачення подало інформаційний ролик про цю подію. Виявилось, що в центрі події стоїть відомий навіть за межами Львівщини священник-студит о. Василь Вороновський. Саме за його пропозицією найпершим місцем перебування хреста став монастир св. Архистратига Михаїла, де о. Вороновський проживає і молиться. А наступним виявився храм свв. Ольги та Єлисавети, що на Привокзальній. Після того, як о. Василь відслужив святу Літургію, відчитав молитви на вигнання злих духів та на оздоровлення хворих, як освятив воду, нам вдалося поспілкуватися з цим відомим священником-екзорцистом. Отець Вороновський радо відгукнувся на пропозицію розповісти про цю подію, про сам хрест, про своє ставлення до нього. Отож, до відома наших читачів подаємо коротеньке інтерв'ю з о. Василем Вороновським.

– Отче Василю, коли виникла ідея створення того хреста, котрий ми приймаємо в нашому храмі?

– Та ідея виникла вже давно. Декотрі священники з підпілля, зокрема о. Володимир Чучман, о. Євстахій Смаль, владика Филімон Курчаба та й інші, радіючи, що наступила свобода віри, що зникла небезпека арештів, обговорювали цю ідею. Але всі вони вже помирали, і залишився тільки я один. Але найбільше ця ідея стала актуальною, коли до нас на Україну приїхав був папа Іван Павло II. І я тоді твердо постановив, що в подяку Богові цей подячний хрест таки треба зробити.

– Чи зверталися Ви до Папи за благословенням?

– Я боявся розголушувати цю ідею, і вирішив спеціально їхати з нею до Папи. Але на час поїздки я мав місії і не міг їх залишити, бо люди дуже чекали, тому поїхав о. Йосафат Вороняк, ЧСВВ і о. Михайло Коваль, ЧНІ. За сприяння кардинала М. Яворського вони отримали в Папи аудієнцію і тоді обговорили з ним цю ідею. Папа благословив, правда не дав ніякого документу, але я вважаю, що досить буде навіть усно. І вже пізніше виник новий задум – щоби цей хрест возити не тільки по Україні, але й по цілому світі.

– А як на цю подію дивиться наша церковна влада?

– Спочатку владика Михаїл Колтун дав тільки усне благословення, і я з тим поїхав до Буська. Пізніше владика дав і письмове благо-

словення. У Львові ж я спочатку пішов за дозволом до владика Ігоря Возняка, а також до Блаженнішого, і від них також отримав благословення.

– Отже, задум є такий, що цей хрест має перейти по цілому світі, а потім повернутися назад до України?

– Саме так. Цей хрест по закінченні світової мандрівки має повернутися в Україну в 2033 році. Тому багато з тих людей, котрі сьогодні його вшановують, напевно, вже не дочекаються його повернення. В Україні, як каже передання, апостол Андрей Первозванний поставив хрест. Відколи Христос прийшов на землю, минуло вже дві тисячі літ, а жив Христос 33 роки. Звідси і пішло, щоб той хрест мандрував по різних державах 33 роки, а потім повернути його і поставити в Києві, на місці, де колись стояв апостол Андрей.

– Чи маєте певність, що цей хрест буде мати у світі пристановище?

– Після папського благословення люди були в Люрді й Фатімі, і вже, здається, є до 18 держав, які дали згоду той хрест прийняти.

– А де він був виготовлений і хто його робив?

– У моєму родинному селі є дубовий гай, і я так подумав, що саме там і можна було б його зробити. Гайовий Богдан Клоп знайшов відповідного дуба, особисто його зрізав, сам же й домовився зі столярами, щоби той хрест виготовити. І вже коли хрест був готовий, він про це повідомив. Правда, був він ще без розп'яття, бо металеве – тяжке,

а тому майже два роки шукали майстра з різби по дереву. Знайшли таку людину в селі Татарові Івано-Франківської області. А він каже: "Мені Ісус Христос снився, і я вже знав, що маю це зробити". Отож, він погодився і зараз же по Йордані виготовив. Тоді ми поїхали до нього, посвятили його майстерню, а потім пішли до церкви, де вже було повно людей. Крім мене, там були ще три священники, і ми по Службі Божій посвятили щойно вирізьблене розп'яття Ісуса Христа.

– А коли був посвячений сам хрест?

– Хрест ми посвячували в найбільшому чудотворному місці, яким у нас вважається Зарваниця. Зі Львова нас було трьох священників, а ще з десять було місцевих, і ми всі разом в 2004 році, на свято первомученика Степана, той хрест і посвятили. З цього часу він перебував у Львові, аж поки не виготовили самого розп'яття і не прикріпили його.

Після деяких роздумів ми вирішили повезти хрест насамперед до того місця, звідки було взяте дерево. І такого здвигу народу Буськ ще не бачив. Коли ми приїхали з хрестом, нас зустріло море людей – ними була переповнена церква, а також все подвір'я і вся прилегла територія.

– То який майбутній маршрут цього хреста?

– Спочатку хрест "підє" по декотрих львівських храмах, потім поїде на Закарпаття, далі – до Івано-Франківська, до Чернівців і так – по всій Україні. А вже пізніше помандрує Європою і далі – по цілому світі.

Розмовляв о. Іван ГАЛІМУРКА

СПІЛЬНА МОЛИТВА

Багато гостей нашого міста намагаються відвідати Музей народної архітектури та побуту під відкритим небом, що знаходиться у Шевченківському гаю. Але є окрема група людей, котрі регулярно і зі спеціальною метою прямують сюди, – але вже не як до музею, а на молитву. Річ у тім, що в Шевченківському гаї знаходиться дерев'яна церковця, названа на честь святих рівноапостольних Володимира і Ольги, до котрої на спільну молитву збираються лемки. Ця етнічна група

українців зазнала неймовірно великої кривди, особливо в часі Другої світової війни і, зокрема, в часі сумнозвісної операції «Вісла», коли зі своїх рідних місць силою було депортовано тисячі українців, серед котрих – і вони, лемки.

Як розповідає о. Анатолій Дуда, – а саме він є синкелом у справах обслуговування лемків, – до храму свв. Володимира та Ольги двічі на місяць з'їжджаються на спільну молитву лемки з навколишніх околиць. Свята Літургія тут служиться

щомісяця кожної 2-ї і 4-ї неділі о 10 год. ранку. На святу Літургію приходять як православні, так і греко-католики, і – що найцікавіше – тут ніхто нікого не поборює, ніхто ні з ким не ворогує, ніхто ні з ким не свариться. «Наша церква – єдина у своєму роді, де спільно моляться і греко-католики, і православні», – резюмує, радіючи, о. Анатолій. Його радість можна зрозуміти, адже він і сам – уродженець Лемківщини.

Петро ЄВЧИН

ОФІЦІЙНО

ЗАХОДИ, ПРИСВЯЧЕНІ ВІДЗНАЧЕННЮ 60-ТИ РІЧЧЯ ЛЬВІВСЬКОГО ПСЕВДОСОБОРУ

За повідомленням міжепархіального оргкомітету щодо відзначення дня пам'яті Львівського псевдособору, що проходив 8-10 березня 1946 року, у Львові відбуватимуться такі заходи:

3-4 березня – Наукова конференція, м. Київ.

7 березня – Пам'ятний вечір-реквієм в Оперному театрі, поч. о 18-й год.

8 березня – Архипасторська Літургія у соборі Святого Юра, яку очолить Глава УГКЦ Блаженніший Любомир (Гузар) поч. о 10-й год. Запрошуються священники і вірні усієї Архиепархії. Для священників – ризи золотисті.

11 березня – піший молитовний хресний хід вулицями Львова, поч. о 17 год. Запрошуються священники і вірні усієї Архиепархії. Для священників – ризи багряні.

12 березня – Божественні Літургії у всіх церквах УГКЦ в Україні і закордоном.

До складу оргкомітету входять:

о. Орест Фредина, протосинкел Львівської архієпархії, о. Ярослав Приріз, протосинкел Самбірсько-Дрогобицької єпархії, о. Борис Гудзяк, ректор УКУ, о. Богдан Прах, ректор Львівської духовної семінарії Святого Духа, о. Ігор Пелехатий із Івано-Франківська, о. Олег Кобель зі Стрия, п. Володимир Кауфман та п. Ігор Ожівський.

Яка мета відзначення цього сумного ювілею? – з таким питанням ми звернулися до Віце-канцлера Львівської Архиепархії о. Ігоря Демківа. Ось що відповів о. Ігор:

– Найперше необхідно зазначити, що рішення про відзначення 60-річчя Львівського псевдособору прийняв Синод Києво-Галицької Митрополії нашої Церкви, і ми базуємо свої заходи на цьому рішенні. Дискутуючи над їх проведенням єпископи дійшли спільної думки, і це одобрив Блаженніший Любомир (Гузар), що таке відзначення є дійсно необхідним.

На мою думку, сучасна актуалізація цього питання є бажанням висловити позицію Української греко-католицької Церкви, що з нею повелися нечесно, що нашої Церкві завдано дуже великої кривди, і нам би належала реституція, тобто її відшкодування.

По-друге, оцим відзначенням ми декларуємо всепрощення для усіх тих кривдників, хто хоч якимсь чином до цього долучився. Хоч це не означає, що ми великодушно змирилися з таким станом речей, і що будемо надалі мовчати на несправедливість по відношенню щодо нас.

І по-третє, цими заходами ми звертаємо увагу всього суспільства та найвищих урядових чинників України, і усього світу взагалі, що не можна тоталітарними методами поступати по відношенню до Церкви, адже Церква є інституцією Божою. Усім слід пам'ятати слова Христа, звернені до св. апостола Петра: „На скелі оцій побудую Я Церкву Свою, – і сили адів її не переможуть” (Мт. 16,18). Це говорить про те, що Церкву Христову не зможе подолати жодна сила, тим більше – людська, а право Церкви до її розвитку і діяльності повинно бути пошановане кожною державою і будь-якою світською владою.

Нещодавно я мав нагоду познайомитися із листами отців-василіян із монастиря у с. Підгірці Львівської області. Можливо, не варто писати про листи, писані одними людьми до інших не про тебе і не тобі адресовані, якби не тематика, яку вони заторкують, і якби не розголос, якого вони набули з волі самих авторів.

Отці-василіяни з Підгірців – це отці із ліквідованої чеської делегатури, які через певні дисциплінарні моменти мусили покинути територію Чехії і з волі самого василіянського чину опинилися в Україні.

Одними із перших кроків їхньої діяльності стала активна реколекційна праця, яка, за словами багатьох, приволила їх до кращого пізнання Бога і до кращого розуміння й практикування молитовного життя. Це прихилило багатьох до Підгірців, а самі отці здобули авторитет у багатьох людей у Західній Україні. На початках багато священників радили своїм парафіянам їхати на реколекції у Підгірці, проте з часом стали відраджувати. Причиною цього стали, мабуть, дивні плоди, які приносили ці реколекції. З одного боку, як я вже згадував, – краще пізнання Бога, краща молитва, а з іншого – якась незрозуміла поведінка багатьох людей: несприйняття інших, безапеляційне засудження та осуд інших. Складалося враження, що ці реколекції немовби надавали право і владу визначати місце іншим у пеклі (у даному випадку говорю про власний досвід спілкування з такими людьми, і такий самий досвід оповідали мені інші, у тому числі й священники). Такі факти спонукали мене уважніше перечитати листи і їхню книгу «Чотири слова з України».

Про що ж листи? Про ті проблеми, які, на жаль, вкоренилися в житті УГКЦ. Листи просякнуті турботою про духовне і моральне життя Церкви, про належне адміністрування Церкви і загалом про життєву силу і динаміку Церкви – як священства, так і мирян. Дійсно, в наш час «настає моральний розклад родин, а молода генерація, власне, вже й не знає, чия вона є, що таке правдива Євангелія, правдиве життя з віри. Її залишається лише релігійний фольклор...» (21.09.2005, «Чинить покаєння і вірте Євангелії»).

Справді, це є проблема сьогодення, а одночасно це проблема давня. Як поєднати віру, життя за Писанням, з виконанням обрядів, щоб не перетворити усе на обрядовство і виконувати букву, а забути духа? Ми дійсно є свідками, як багато людей переймаються тим, чи є 12 страв на Свят-вечір, ніж самим Свят-вечором і зустріччю Новорожденного Ісуса. Думають про свій вигляд у Церкві, а не дбають про молитву на Літургії. Ми часто бачимо, що, готуючись до шлюбу, думають про сукні, костюми, забаву, а не думають про зміст і призначення Таїнства, яке мають прийняти. Звідси християнство дійсно переростає у якийсь фольклорний, а що гірше – забобонний набір ритуалів.

Усе це – болюча правда. Але є багато священників і мирян (особисто знаю їх),

ВІВЦІ НА ЗАКАЛАННЯ ЧИ ВОВКИ В ОВЕЧІХ ШКІРАХ?

які, розуміючи ці проблеми, беруться їх виправляти через свою богопосвячену працю, через свою жертвність, як пастирі, як учителі, як професори. Розробляють програми і втілюють їх. І це дає плоди в тих ділянках, які їм відведені. Можна тут згадати напрацьовані програми з передподружніх зустрічей, які багатьом відкрили очі на Таїнство подружжя, а багатьох зупинили від свято-татського кроку; цикл лекцій для старшокласників, які покликані показати старшокласникам сімейні цінності, моральне зло та небезпеки передшлюбних і позашлюбних статевиx взаємин, зло абортів і контрацепції. Для багатьох підлітків – це відкриття. Таких прикладів можна ще наводити і наводити від лекцій до реколекцій. Проте ці священники і миряни не кричать, що когось треба осудити, зганьбити, обмовити чи запроторити високопреподобним підгорецьким рішенням до пекла.

Попри слушність того, що отці вказують на справжні проблеми, які існують у нашій Церкві, серед нашого духовенства і серед мирян, непокоїть те, що в листах – дуже багато зла і вимальовується дуже специфічна картина світу: є світ «чорний» – це усі, хто не поділяє думки авторів, і тому мусить каятися або горіти в пеклі, – і є світ «білий», тобто автори листів, які самі себе порівнюють з Іваном Христителем, Катериною Сієнською та багатьма мучениками – включно зі св. Апостолом Павлом.

Реколекції отців з Підгірців робили добру справу – привертали багатьох людей до молитви, а навіть відкривали для багатьох Бога, якого ніби і знали, але не впізнавали. І було б добре, якби не специфічна робота, яка велася паралельно.

А що ж робилося? Можемо судити із логіки самих листів. Спочатку вказується на проблему і описується, яку шкоду вона може принести; далі називають винних (це чомусь переважно Блаженніший Любомир, Глава УГКЦ, і абсолютно усі, хто бодай раз скритикував «підгорецьких» чи не сподобався їм, – від протоігумена василіян, їхнього безпосереднього керівника до Конгрегації Східних Церков), а відтак проголошують, що вихід з проблем є, існує кращий спосіб життя, а носіями цього кращого способу життя є саме автори цих листів. Що це нагадує? А нагадує створення секти. Секта створюється за типовим сценарієм: спочатку знаходяться проблеми в якійсь спільноті, оголошується, що цього бути не може, проголошується, що винен у всьому керівник, а далі проголошується себе провідником, який непогрішний, і навіюється усім, котрі за ним пішли, що коли хтось говоритиме про нього щось інакше, то той – проти Бога.

Публічно виступаючи в листах проти влади свого Чину, виступаючи проти Глави Церкви і навіть вдаючись до зверхніх поучень Святішому Отцю (в листі

від 21.10.2005), підгорецькі отці, мабуть, забули про обітницю послуху і смирення. Мабуть, забули, що сатана вимагав від перших людей саме непослуху Богові.

А тепер спробуємо змоделювати цікаву ситуацію. Уявімо, що протоігумен ЧСВВ чи Глава УГКЦ зробили щось неправильне, адже всі ми – люди і можемо помилятися і, на жаль, часом справді робимо те, що не повинні. Тоді перед нами є декілька варіантів поведінки. Ми можемо прийти до них і сказати: знаєте, Ви зробили те, що не треба було робити, і якщо ви про це не знали, то ми вам про це кажемо. А можна поступити інакше, – як це описано в Святому Письмі. Якось один чоловік лежав п'яним, а сини його бачили це. І один із них побіг і розголосив усім довкола, що батько п'яний лежить. А інші сини узяти й однесли батька до хати, щоб не мав він сорому. Той син мав ім'я Хам. Тому не варто уподібнюватися Хамові. Краще, коли хто є неправий, підійти і сказати, що нема тут правди, і треба робити інакше.

Не знаю, чи варто тут задаватися одвічно складним питанням «що робити?», бо пошук відповіді такий же одвічно складний, а враховувати потрібно ще й церковну, канонічну специфіку і – що дуже цікаво – статус василіянського чину, який – хочемо цього, чи ні, погоджуємося з цим, чи ні, – не є в підпорядкуванні Глави Церкви, а є «папського права». Хоча декілька питань, – можливо риторичних, – до Чину адресувати годилось би. Знаючи «пригоди» отців у Чехії та Словаччині, навіщо було давати волю діяльності в Україні, не задаючи питання про те, навіщо було кликати до України усіх разом? Чи не можна було розформувати їх і розподілити по різних монастирях?

Наприкінці цих роздумів хочу поділитися декількома думками, але вже не церковного чи церковно-політичного характеру, а радше суто політичного і навіть геополітичного.

Не знаю, чи свідомі цього підгорецькі отці, але їхня діяльність якщо й не інспірована, то все ж вдало може бути використана тими силами в Україні та за її межами, які не хочуть бачити утвердження Патріархату УГКЦ. Чому утвердження Патріархату вважаю справою геополітичною? Відповідь криється в тому, що УГКЦ набуває більшої ваги, а, отже, і більшої притягальної сили як в межах України, так і в так званому «ближньому зарубіжжі». Сам факт патріаршого звершення структури нашої Церкви поставив би перед багатьма священниками та ієрархами непрості питання ідентичності як з історичної перспективи, так і з перспективи сьогодення й майбутнього. А цього, властиво, не бажають відомі сили.

Утвердження патріархату, в свою чергу, стало би ще одним чинником виходу України з постколоніального

статусу. А цього зовсім не бажають компетентні органи і служби з ближнього, а, може, й дальшого зарубіжжя. Тому й роблять усе, щоби продемонструвати Ватиканові: ієрархія УГКЦ не здатна, мовляв, забезпечити належного розвитку Церкви, не здатна управляти і не втішається пошаною вірних та священників. Бо ось бачите: і о. Ковпак творить казна-що, і самопроголошені єпископи час од часу з'являються; он і василіяни в революціонерів загралися, по маршрутках агітки проти Глави УГКЦ поширюють. Хіба можна таким Патріархат давати?

Хоча складається враження, що підгорецькі василіяни – особисто проти Патріархату УГКЦ. У листі до папи Венедикта XVI від 7.10.2005 пишуть, що такий Патріархат неможливий, що ідея Глави УГКЦ Любомира Гузара про єдиний Патріархат, до якого б належали і греко-католики і православні, є неможливою, і аргументують це виключно з позиції РПЦ: «чи московський патріархат дозволив би своїй митрополії на Україні підчинитися українському патріархату?» То про що турбуються автори листа?

Але автори листа подають, крім того, потенційним читачам їхнього листа ще й банальну брехню. Пишуть, посилаючись на інформагенцію «Католицькі Новини» («Catholic News»), що Блаженніший Любомир сказав, що «не важливо, щоб патріархом цієї Церкви був католик; єдиною вимогою для такого провідника є те, щоб цей патріарх був мужем, здібним усіх об'єднати...» А в додатку подають матеріал цієї інформагенції англійською мовою. Гадають, що люди не уміють читати англійською? В тексті дійсно є щойно наведені слова. Проте підгорецькі славні мужі чомусь не захотіли повністю подати думку Блаженнішого.

Що ж, наведемо її з того ж таки додатку, який вони самі прикріпили до свого листа. До того ж, це є наступним реченням: «Така об'єднана Українська Церква повинна бути в сопричасті з Римом. Тому навіть якби зараз патріарх не був католиком, то мусив би увійти у повне сопричастя з Римом».

Преподобні отці з Підгірців! Ця ідея не нова – вона була притаманна ще і Митрополиту Андрею, і Патріархові Йосифу. Тому не вводьте людей в оману, пишучи в тому листі, що Гузару «йдеться про те, щоб перервати 400-літню традицію УГКЦ», бо йдеться про бачення ЄДИНОЇ ЦЕРКВИ, ЯКА ПЕРЕБУВАЄ В СОПРИЧАСТІ З АПОСТОЛЬСЬКИМ ПРЕСТОЛОМ!

Ось бо ж, преподобні отці, думайте, як добрі плоди своєї діяльності вберегти від самих себе, щоб користав люд Божий, Церква і вся Україна. Хай Бог помагає!

Юрій ПІДЛІСНИЙ,
д-р філософії, викладач УКУ, голова комісії у справах мирян

МАЛЬОВНИЧІ КУТОЧКИ ГАЛИЧИНИ.

На фото: Підгорецький замок та костел (<http://castles.com.ua>)

«Ініціативній групі», яку влада нав'язала усім уніатам як церковний провід під час скликання у Львові 8-10 березня зібрання, що самовільно назвало себе собором і просто проголосило Берестейську унію нечинною, вдалося повернути до себе лише невелику частину духовенства.

Хай там чим керувалися патріарх і його синод, коли обирали Антонія Пельвецького і Михайла Мельника єпископами, з актів Львівського зібрання можна зробити висновок, що зміна віровизнання та єпископські свячення у лютому, від початку і до самого псевдособору, організували ті, хто тримав ситуацію у Західній Україні під своїм контролем. Оскільки влада мала намір видати заплановане зібрання за собор, то потрібно було потурбуватися про те, аби серед його учасників були єпископи.

Серед владик Української Греко-Католицької Церкви до участі у цій акції не вдалося втягнути жодного. Тому було висвячено нових, – хоча й усвідомлювалось суперечливе становище, в якому ті опинилися.

Тобто, якщо стало б відомо, що вони навернулися до Православної Церкви і їх висвятили вже як православних єпископів, то не було жодної впевненості, що їх допустять на зібрання духовенства Греко-Католицької Церкви. Тому здійснені раніше переходи на інше віровизнання і єпископські свячення трималися таємниці, аж поки учасники «собору» не прийняли рішення перейти на православ'я. Як гості були присутні й інші православні єпископи: так, на Службу Божу, яка відкривала «собор», під час проповіді прибула делегація Російської Православної Церкви на чолі з єпископом Макарієм Оксіюком, львівським православним владикою.

Уявімо собі, які канонічні, еклезіологічні та психологічні проблеми постали перед учасниками зібрання, від яких вимагали вважати себе членами собору. Судячи з чітких формулювань «Діань», їм було відомо, що жодний собор не може бути правочинним без єпископів. Але жодний греко-католицький єпископ не брав у ньому участі: всі вони перебували в ув'язненні. Отже, питання було канонічного характеру: яким чином зібрання, яке починалося як зустріч священників і прийняло рішення, задля якого його й було скликано, тобто ліквідувати унію, не вважаючи себе на момент ухвалення цього рішення собором, все-таки отримало статус собору? Яким чином рішення цього зібрання могло здобути церковно-правове значення соборової постанови після того, як виявилось, що на ньому були присутні таємно висвячені, невідомі до того єпископи?

Ще одна еклезіологічна апорія з'ясувалася тоді, коли зібрання, якому постфактум несподівано надали статус собору, повинно було вважати себе собором Греко-Католицької Церкви, – незважаючи на те, що присутні інкогніто єпископи взагалі не були єпископами цієї Церкви. Адже всі вони разом вже до того через конверсію відчужалися від неї та були висвячені на єпископів іншої Церкви. Морально учасники «собору» мали б почувати себе ошуканими, адже їм було запрошено для участі в зібранні греко-католицького клиру, а після обговорення головних пунктів вони довідалися, що ціла президія, яка скликала їх та керувала їхньою роботою, разом з низкою впли-

вових учасників зібрання, вже були православними.

Ці проблеми жодного разу не підіймалися під час нарад, не говорячи вже про якусь дискусію. У доповідях були представлені лише погляди невеликої групи уніатських духовних осіб та інтелектуалів, але навіть вони могли промовляти лише настільки, наскільки їх слова відповідали політичним побажанням державної влади, інтенціями і дикцією якої були позначені усі виступи на цьому триденному заході. Про все, що викликало інакомислення, треба було мовчати. Тому в тексті постанови, яку підготувала «Ініціативна група», згадувалася лише історія страждань Унійної Церкви в Польщі. Ця історія, говорилося в постанові, у нових умовах (тобто після об'єднання всіх українців у спільній соціалістичній державі) щасливо закінчилася; тому унія вже більше не потрібна, і можна вважати, що вона не існує. Жодного слова не було сказано про богословські питання; ніхто не міг подумати про духовні потреби тієї більшості вірних, для яких перебування у єдності з наслідником Пет-

лося розуміння людських прав і особиста свобода совісті була визнана найвищою цінністю, в Союзі Радянських Соціалістичних Республік у 1946 році відбувся акт, якого б у Польсько-Литовській державі

Учасники Львівського «собору» під час голосування 8 березня 1946 р.

1595-1596 рр. просто соромились.

Так званий «Львівський собор» направив послання до духовенства і вірних Греко-Католицької Церкви у Західній Україні, до московського патріарха та до уряду Української РСР. Він надіслав теле-

Львівський псевдособор – фальсифікація і неканонічність

рогого служіння було обов'язком сумління перед Богом. Хоча думки й переконання більшості було проігноровано, зібрання прийняло рішення про колективний перехід усіх уніатів Львівської, Перемиської та Станіславської єпархій на православ'я. Рішення було обов'язковим для всіх; воно мало покінчити з тим, що започаткувала Берестейська унія.

Як відомо, поєднання в Бересті було укладено завдяки синодальному прийняттю рішення. Тому певні кола намагалися провести паралелі між тим, що сталося у 1946 році, і подіями 1595-1596 років. Але всі ці намагання не мають сенсу через засадничу відмінність між двома подіями: 400 років тому справу вирішив собор митрополії, а в 1946 році це було зібрання, яке тільки назвало себе собором. Коли у 1595-1596 роках, після кількох років підготовки, що проходила на соборах усієї Церкви, унія врешті-решт була укладена на умовах, які частини єпископату видавалися неправильними, то ця частина мала змогу

грамі вселенському патріархові, московському патріархові, київському митрополитові, Сталіну і Хрущову (тодішньому першому секретареві ЦК Компартії України). Але ні папі, ні заарештованим українським греко-католицьким єпископам чи будь-яким іншим достойникам Католицької Церкви, до якої досі належали учасники зібрання, не було нічого повідомлено про наради і прийняті на них рішення.

ДО ПИТАННЯ КАНОНІЧНОСТІ «СОБОРУ»

Якби не вийшли друком матеріали Львівського «собору», було б непросто оцінювати його канонічність. Та завдяки зусиллям – навмисним чи мимовільним – о. Костельника, редактора «соборових» документів, та Хруцького, упорядника хроніки діяльності «Ініціативної групи» і перебігу подій на «соборі», наприкінці 1946 року були опубліковані документи, що доводять грубе порушення при проведенні «собору» і всієї «возз'єднаної» кампанії як католицького, так і православного канонічного права, а також конституційних норм радянського законодавства й актів, що регулюють правовий статус релігійних організацій в СРСР.

З боку Московського патріархату й радянського уряду постійно лунали заяви, що УГКЦ «припинила своє існування» внаслідок «одностайно» прийнятого рішення на «цілком канонічному» «соборі Греко-Католицької Церкви» 1946 році. На підтвердження цих аргументів твердилось, що ті 216 священників, які брали участь у «соборі», представляли абсолютну більшість (78%) греко-католицького духовенства в Галичині (тобто тих 997 священників від загального їх числа 1267, які добровільно «приступили до Ініціативної групи»), і що вони добровільно проголосували за розрив із Римом і «повернення» до РПЦ.

Наявні ж факти спростовують подібного роду твердження. Неканонічний характер зібрання засвідчили самі його організатори.

1. «Собор» не був скликаний відкрито, законною церковною владою (тобто греко-

католицькою ієрархією), а групою священників, які ані не були для того уповноважені єпископством, ані вільно обрані духовенством. Натомість вони отримали свої повноваження від радянського уряду, – чим був порушений радянський конституційний принцип відокремлення держави і Церкви.

2. Члени «Ініціативної групи», які скликали «собор» і головували на ньому, більше не належали до Греко-Католицької Церкви, оскільки до початку роботи «собору» таємно перейшли до РПЦ.

3. Делегатів на «собор» не обирало духовенство, а на власний розсуд призначали керівники «Ініціативної групи», які самі на той час вже були православними.

4. Жоден із греко-католицьких єпископів на брав участі в роботі «собору». Натомість на ньому були присутні та керували ним єпископи й священники, які таємно перейшли до Православної Церкви і які видавали себе за греко-католиків доти, доки делегати не «проголосували» за розрив із Римом і приєднання до Московського патріархату.

5. Так само довільно були призначені делегатами на «собор» представники мирян та учасники від РПЦ.

6. Радянські органи влади знімали на плівку процедуру голосувань, коли делегати мали підносити догори руки, тим самим залякуючи їх та унеможливаючи вільне волевиявлення.

Ні католицьке канонічне право, ні православні канони не визнають чинності «соборів», які скликають і якими керують єпископи іншої Церкви. Ніколи Московський патріархат не визнавав правосильним втручання до його внутрішніх справ будь-якої іншої Православної Церкви, не кажучи вже про Католицьку. Втручання подібного роду було заборонене й радянським законодавством.

У світлі наведених фактів стає очевидним, що Львівський «собор» не був легітимним собором УГКЦ, а, отже, й не мав повноважень приймати рішень щодо ліквідації церковної унії з Римом чи «возз'єднання» з РПЦ. Найбільше його можна розглядати як зустріч членів «Ініціативної групи», яку скликали і якою керували вже її православні лідери. Як таке, це зібрання могло ви-ступати лише від імені присутніх на ньому священників (за умови, якби його учасники могли вільно висловлювати свої погляди, але й цього не було) і в жодному разі не представляло цілої Греко-Католицької Церкви в Галичині, особливо тих душпастирів, які відмовились вступити до «Ініціативної групи» чи визнати її юрисдикцію.

Щодо радянського уряду, то він не мав юридичних підстав визнавати цілком неканонічну «Ініціативну групу» «єдиним тимчасовим церковно-адміністративним органом», передавати УГКЦ у відання іншої державної структури (Ради у справах РПЦ) чи вимагати від «Ініціативної групи» доповідати владі про всіх тих священників, які відмовились підлягати юрисдикції групи. Ви-знанням і запровадженням в дію рішень «собору» радянські можновладці грубо порушили власні конституційні та законодавчі норми, що регулювали відносини між державою та релігійними організаціями. Звинувачення цілої УГКЦ як злочинної, «зрадницької» й «антирадянської» організації, які постійно лунали з квітня 1945 року, були як безпідставними, так і дискримінаційними за своєю суттю. Тобто вони були антиконституційними, мало того – бездоказовими (навіть якби влада змогла довести антирадянські дії окремих церковних ієрархів чи священників). Засудження урядом цілої Церкви не могло не справити психологічного тиску на греко-католицьке духовенство, в тому числі й на делегатів Львівського «собору», які прекрасно усвідомлювали, що на них чекають жорстокої репресії, коли не відійдуть від такої «антирадянської» Церкви.

Богдан БОЦЮРКІВ.

Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939-1950). УКУ. Львів, 2005.

Члени «ініціативної» групи: митрофорний протоєрей Гавриїл Костельник та єпископи Михайл (Мельник) і Антоній (Пельвецький) – після завершення Львівського «собору».

зібратися у тому ж місті Бересті, де відбувався унійний собор, у той же час, щоб скласти свій протест. Їх єпископства – Львів і Перемишль – продовжували й надалі незмінно існувати як нез'єднані з латинниками східні помісні Церкви. У 1946 році було навпаки: меншість насадила більшості те, що вона сама підготувала за короткий час, без можливості для них висловити свої погляди; інакodomцям не лише відмовили в усіх правах – їх відразу ж було піддано брутальному міліцейському терору. Незважаючи на те, що у Європі впродовж століть, які розділяють обидві події, зміни-

Заарештованих єпископів, найбільш активних священників і монахів тримали окремо один від одного в київській тюрмі НКДБ/МДБ. Понад рік тягнулося слідство

Митрополит Йосиф Сліпий

з його, здавалося, нескінченними допитами, коли безупинно на зміну одній групі слідчих приходила інша, щоб змусити ув'язнених визнати приписувану їм участь у «контрреволюційній діяльності», а також давати свідчення проти інших співбратів у священстві, чернецтві чи єпископстві. Різними методами пробували зламати волю ув'язнів: їх позбавляли сну, відпочинку, їжі, принижували й ображали, погрожували катуваннями. В окремих випадках діло доходило до

Архимандрит монахів Студійського Уставу і перший гаємний адміністратор Львівської архієпархії о. Климентій Шептицький

побиття. На тлі психологічних і фізичних тортур ув'язненим час від часу пропонували звільнення і навіть поновлення у єпископському чи священничому уряді, але за умови засудження Ватикану й «повернення» до РПЦ. Подібні, а подеколи й суворіші, методи застосовувалися на допитах у тюрмах в Західній Україні до тих простих духовних осіб, які відмовлялися співпрацювати з радянським режимом.

Представники клиру та вірних з Галичини робили все можливе, щоб з'ясувати

ДОЛЯ ЗААРЕШТОВАНИХ ЄПИСКОПІВ І СЬВЯЩЕНИКІВ

місце утримання заарештованих єпископів і священників, надати їм допомогу. Восени 1945 року архимандрит Климентій (Шептицький) вислав до Києва оо. Йосифа Кладочного та Івана Котіва. Двоє священників, разом з якими приїхала сестра василянка Онисима (Шушкевич), привезли продукти, одяг, інші необхідні речі для ув'язнених владик. Після марної спроби попросити екзарха Йоана заступитися за арештованих чи, принаймні, влаштувати передачу їм матеріальної підтримки з Галичини, посланцям врешті-решт вдалося знайти двох монахинь із православного Свято-Троїцького монастиря, які погодилися передавати пакунки ув'язненим греко-католикам. Чимало таких поїздок до Києва здійснили тоді священники й монахині зі Львова, Станіслава, Тернополя та інших міст Галичини.

29 травня 1946 року у Києві перед військовим трибуналом МВС під головуванням генерал-полковника Індиченка постали митрополит Йосиф (Сліпий), єпископи Миколай (Чарнець-

було засуджено на вісім років за подібним звинуваченням, – незважаючи

Єпископ Миколай (Чарнецький), апостольський візитатор для Волині, Полісся і Підляшшя

на те, що він був громадянином Німеччини й ніколи навіть не проживав на контрольованій СРСР території до того моменту, доки радянські війська не вступили до Берліну. Владика Чарнецький і Будка отримали по п'ять років. Усіх звинувачених на три роки було позбавлено громадянських прав. Говорили, що на суді військовий прокурор висловив протест проти надто м'якого вироку засудженим.

Станіславський єпископ-ординарій Григорій (Хомишин) не витримав допитів у Київському НКДБ (свідки говорили, що вони були вкрай жорстокими): він помер в ізоляторі Лук'янівської тюрми 28 грудня 1945 року у віці 78 років. Його єпископа-помічника Івана (Лятишевського) влада

Львівський єпископ-помічник Микита (Будка)

засудила на п'ять років, однак пізніше термін було продовжено ще на кілька років.

До Києва допровадили й владика Йосафата (Коциловського), якому влаштували низку виснажливих допитів. Ходили чутки, що над перемиським єпископом за зачиненими дверима відбувся суд, але до місця покарання його не встигли відправити – він помер 17 листопада 1947 року. Незадовго до смерті Кир Йосафата перевели до табору в селі Чапаївка-Віта під Києвом. Там його в останні дні життя відвідували греко-католицькі монахині з Галичини, які й поховали владика на кладовищі під Києвом.

За зачиненими дверима судили й перемиського єпископа-помічника Гри-

горія (Лакоту), якого було відправлено до примусово-трудового табору біля Воркути Комі АРСР. Він помер у табірному ізоляторі в Абезі 12 листопада 1950 року.

Єпископів у таборах утримували разом із політичними й карними злочинцями. У вересні 1946 року митрополит Йосиф етапом через Новосибірськ прибув до Марійського табору Кемеров-

Перемиський єпископ-ординарій Йосафат (Коциловський)

ської області в Західному Сибіру. Тут він зустрівся з владикою Миколаєм (Чарнецьким); разом вони провели в ув'язненні кілька років. У лютому 1947 року главу УГКЦ було відправлено етапом до табору в Боїмах тієї ж Кемеровської області. А восени того ж року, етапом через Кіровську пересильню тюрму, Йосифа (Сліпого) переправили до Інтинського табору, що входив до комплексу Печорлаг у Комі АРСР. У серпні 1948 року його перевели до табору № 23 (пізніше 385/10) Дубровлагу в Темніковському районі Мордовської АРСР. Серед майже 2 тисяч ув'язнених цього табору митрополит зустрів багатьох українців. За винятком кількох місяців, проведених у київській тюрмі у 1950 році, решту свого ув'язнення (до квітня 1953 року) греко-католицький архиєрей відбув у Дубровлагу. Коли термін покарання добігав кінця, митрополита повідомили, що після звіль-

Перемиський єпископ-помічник Григорій (Лакота)

нення він відбуватиме заслання в одному з інвалідних домів у Сибіру. Подібна доля спіткала Кир Миколая (Чарнецького) в Темніковському таборі: незадовго до завершення терміну ув'язнення у 1950 році його вдруге було засуджено ще на десять років.

Апостольський візитатор для українців-католиків у Німеччині о. -мітраг Петро Вергун.

кий) і Микита (Будка), а також апостольський візитатор для українців у Німеччині митрофорний протоієрей Петро Вергун. Закриті слухання тривали до 3 червня. Ієрархів було визнано винними у «зраді батьківщини» за статтями 54-1а та 54-11 Карного кодексу УРСР, а о. Вергуну винесено вирок за статтями 54-2 і 54-11. Митрополит Йосиф отримав вісім років примусової праці в таборах із конфіскацією майна. Отця Вергуна також

Колишній ігумен оо. редemptористів, майбутній підпільний єпископ Василь Всеволод Величковський

Владика Микита (Будка) помер 1 жовтня 1949 року в Казахстані в таборі поблизу Караганди, маючи 72 роки. Після півторарічного ув'язнення в Лук'янівській тюрмі єпископа Івана (Лятишевського) було відправлено етапом до табору біля Мерке, а потім – у Чулак-Тау Джамбульської області в Казахстані. Отця Петра Вергуна, якого тримали в ув'язненні в Боїмах та Інті разом із єпископом Миколаєм і митрополитом Йосифом, було вислано на поселення до селища Ангарське Богучанського району Красно-

Станіславівський єпископ-ординарій Григорій (Хомішин)

ярського краю. Тут він помер 7 лютого 1957 року у віці 66 років, марно сподіваючись, що радянська влада дозволить йому виїхати до Німеччини.

Кількасот греко-католицьких священників і монахів, які відмовились перейти на режимне православ'я, відбували ув'язнення і заслання разом із тисячами своїх земляків із Західної України, надаючи їм духовну опіку і розраду. Серед них були архимандрит Климентій (Шептицький), заарештований 5 червня 1947 року, який, за

Станіславівський єпископ-помічник Іван (Лятишевський)

деякими свідченнями, помер 1 травня 1951 року у Владимирській тюрмі у віці 82 роки; провінційний настоятель оо. василіян Віталій (Градюк); ігумен Григорій (Балагурак) ЧСВВ, якого в Станіславі засудили за спробу «організації підпільного єпископату» і який помер на засланні в Челябінську 2 жовтня 1965 року.

Декому зі священників вдалося вижити. П'ятнадцять місяців під слідством провів у тюрмах Станіслава і Києва о. Авксентій Бойчук, ректор Станіславської семінарії, доки не отримав вирок – десять років каторжної праці у Воркутинських таборах Комі АРСР. У неволі він виявив неабиякий організаторський хист у розбудові «катакомбної Церкви» серед ув'язнених українських греко-католиків.

Пряшівський єпископ-ординарій Павло (Гойдич)

У Воркуті відбував покарання ігумен оо. редемптористів з Тернополя Василь Величковський (від 1963 року – підпільний єпископ). Владика Величковський залишив детальний опис усіх обставин свого арешту, суду й ув'язнення. Його схопили у 1945 році після того, як

Пряшівський єпископ-помічник Василь (Голко)

він відхилив ультиматум НКДБ: або негайно перейти на православ'я і повернутися додому, або ж постати перед судом. Його відправили до чортківської, а потім до київської тюрми, де йому 1947

Львівський єпископ-помічник Іван (Бучко)

році винесли смертний вирок за звинуваченням в «антирадянській агітації». Після тримісячного перебування в камері смертників, під час якого православні монахині приносили йому продуктові передачі, вищу міру покарання було замінено на десятирічне ув'язнення.

Етапом через пересильні тюрми Харкова та Кірова о. Величковського привезли до одного з таборів Кіровської області, де він провів два роки. Потім його перевели до Воркутинського табору, в якому ігумен редемптористів пробув до кінця терміну ув'язнення (за винятком короткого перебування у Владимирській тюрмі після Воркутинського повстання 1953 року). У 1955 році він отримав дозвіл повернутися до Львова.

Під час ув'язнення о. Величковський таємно здійснював свої священні обов'язки, проводив місійну працю. Як і багатьма іншими ув'язненими греко-

Єпископ-адміністратор Мукачівської єпархії Теодор (Ромжа)

католицькими священниками, о. Величковським опікувалися співв'язні-українці. Він також отримував «з волі» передачі від рідних, сестер-монахинь і вірних.

* * *

Аж до лютого 1945 року більшовицькі можновладці демонстрували підозріло прихильне ставлення до УГКЦ; це й посягло ілюзії про започаткування нової ери у відносинах між державою і Церквою на Західній Україні. Чому ж тоді у березні 1945 року різко перемінилася сталінська політика? Радянські органи безпеки не мали цілковитої певності, що митрополит Сліпий і єпископ Хомішин зможуть реально «наказати» формуванням ОУН та УПА скласти зброю (хоча такий «наказ», мабуть, послабив би народну підтримку як Церкви, так і руху опору). На основі всіх зібраних мною матеріалів цілком певно можна ствердити: як би не повела себе тоді Греко-Католицька Церква, вона все одно не мала жодного шансу уникнути державної ліквідації.

Насильницьке приєднання УГКЦ до Московського патріархату не впливало з самої лише атеїстичної марксистсько-ленінської ідеології. Набагато краще дії Сталіна можна зрозуміти, якщо поглянути на ставлення до унії ще царської Росії. Існують різючі паралелі між церковною політикою російського уряду на приєднанні до імперії після поділів Речі Посполитої у 1770-х рр. українських і білоруських землях та радянською церковною політикою в Галичині й на Закарпатті після їх анексії наприкінці Другої світової війни. Спільним знаменником в обох випадках було бажання усунути конфесійну перепону на шляху русифікації українців, загнавши греко-католиків до одержавленої Російської Православної Церкви. З огляду на цю обставину, всяке дослідження політики Кремля щодо Греко-Католицької Церкви можна розглядати і як вивчення російської (радянської) національної політики. Стратегічною метою радянської політики в Галичині було знищення органічного взаємозв'язку між греко-католицькою еkleзіальною тотожністю і сильною національною самосвідомістю місцевого українського населення. Цей взаємозв'язок спричинився до того, що радянські заходи

виявилися далеко не такими ефективними, як ліквідація унії царатом у XIX столітті чи знищення УАПЦ сталінським режимом у міжвоєнний час, або ж її наступ-ниці в роки Другої світової війни.

На відміну від УГКЦ, жодна з автокефальних Церков не вціліла після насильницьких ліквідацій, не створила «катакомбної Церкви» в Україні, таборах ГУЛАГу чи на місцях заслання. На відміну від римо-католицьких ієрархів у країнах Східної Європи, жодного з ув'язнених греко-католицьких єпископів не зламали радянські тортури, жоден не зрікся вірності Католицькій Церкві (навіть заради власної безпеки). В одному з нещодавно відкритих таємних радянських документів із 1956 року визнано, що 344 представники греко-католицького духовенства – від митрополита Йосифа (Сліпого) та інших єпископів і до простих парохів включно – було «репресовано» (тобто засуджено до тривалих термінів покарання в тюрмі чи таборах) у ході проведення «возз'єднаної» кампанії в Галичині й на Закарпатті у 1945-1950-х роках. Набагато більше священників зламалося після арешту, коли їх було поставлено перед вибором: перейти на православ'я (під примусом, а, отже – під канонічним оглядом – нечинно) чи неминуче отримати вирок за колишню «контрреволюційну» діяльність. Духовенство, яке перейшло на православ'я, також не було остаточно застрахованим від арештів і радянського терору (наприклад, вбивство у 1948 році о. Костельника). Тих, хто підпадав під репресії, звинувачували у співчутті українському рухові опору або у таємних зв'язках із забороненою УГКЦ. Масштаби радянських репресій на Західній Україні (включно із Закарпаттям у 1944-1950-х рр.) набагато перевищили ті, що їх застосовував царський уряд під час антиуніатських кампаній 1830-х і 1870-х років. Можна сказати, що сталінський режим здійснив «етнічний еклезіоцид», прагнучи цілковито знищити найменші ознаки української окремішності в цьому регіоні.

На відміну від тих «возз'єднань», що їх проводив царат, РПЦ після Другої світової війни відіграла другорядну роль у ліквідації унії. Ініціатива вийшла безпосередньо від Сталіна на початку 1945 року, а реалізація розробленого плану, згідно з підписаною ним у середині березня того ж року т. зв. «Інструкцією Карпова», була доручена органам державної безпеки. Співробітники спецслужб діяли таємно через Ініціативну групу, використовуючи РПЦ як ширму, щоб пізніше звалити на неї відповідальність за знищення Церкви-сестри.

Це підводить нас до другої ознаки ленінсько-сталінської релігійної політики – її абсолютної нетерпимості до існування будь-яких автономних структур чи вільних від державно-поліційного контролю об'єднань. Змушуючи греко-католицьке духовенство розірвати зв'язки з незалежним міжнародним релігійним центром і нав'язуючи «возз'єднання» з контролюваною органами держбезпеки РПЦ, Кремль не просто припиняв існування єдиної на той час автономної національної інституції в Україні, але й посилював свій контроль над колишніми греко-католицькими священниками, а через них шукав способів здійснювати нагляд за відтепер поставленою поза законом діяльністю тієї частини духовенства, яка не перейшла на православ'я, а також за простими віруючими і, врешті, прагнучи мінімалізувати всякі прояви народної релігійності рамками підконтрольної РПЦ.

Богдан БОЦЮРКІВ. Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939 – 1950). УКУ. Львів, 2005.

...ТО БУЛО НЕ ОБ'ЄДНАННЯ – ТО БУВ ПРИМУС...

Психологи з НКДБ добре розумілися на своєму ремеслі. Списки священників – майбутніх учасників собору – були складені зазделегідь. Враховувалось все: сімейний стан, специфічність характеру, національна і релігійна свідомість, минуле кандидата і членів його родини. Серед духовенства панувала атмосфера постійного страху і непевності: тяжіла перспектива – у випадку відмови участі в «Ініціативній групі» по возз'єднанню із Всеруською православною Церквою¹, – отримати термін табірної праці або висилку родини до Сибіру; а арешти тих, хто чинив опір, робили делегатів покійрно мовчазними. А ще – жевріла таємна надія, що радянська влада не потриває довго, що треба переконатися, зберегти Церкву будь-яким способом, – навіть ціною тимчасового відступництва чи компромісу із власною совістю.

Запрошення на собор були підготовлені зазделегідь, та не всі кандидати їх отримали. Деякі священники навіть не знали, що вони є обраними на собор, а деякі взагалі були переконані, що їдуть тільки на зібрання «Ініціативної групи», і щойно після приїзду до Львова вони зрозуміли, що є учасниками собору. Ось як про це свідчить о.

Омелян Івасик (с. Стинава):

«В березні, десь 6-го числа, увечері, о 8 годині, приїхав за мною до Стинави офіцер Скільського КГБ. Жона мене вирядила, дала на дорогу хліба, теплу одіж, бо я мав, крім запалення вух, ще і радикуліт. Він мене завів до Стрия, до райвиконкому. Я був певний, що мене везуть або до тюрми, або відразу на Сибір, бо вже довгий час відчував нагляд за собою: до мене на відправу приходили різні незнамі люди. Я ж поминав, як було тоді в звичаю, і по службениках: «всіх вас, православних християн», і до причастя стоячи люди приходили. Може, то мене і врятувало тоді від вивозу.

В райвиконкомі мене перебрав під розписку сторож. А рано каже: «Вставайте, вже дозволили з різних сіл священників – з вами 18 буде».

Коли приїхав з Дрогобича кагебіст, ми виїхали відкритим, грузовим автотом. Було дуже зимно. Я був певний, що везуть у Сколе – там, де два місяці тому тримали мене 4 доби в підвалі.

До Львова прибули десь перед вечором. Зустрічав нас на площі святого Юра отець-доктор Костельник, як ініціатор того всього.

– А, Стрий приїхав, Сколе! – дуже ся радував. І нас порозвозили по різних готелях. Я щойно тоді з'їв кавалок своєї булки. Добу ми не їли.

Опісля нас запровадили до гостинниці і зробили вечерю. Давали по бутилці горівки, 2 фляшки вина, ще і пиво якесь було. Я пити не пив, бо то був піст, та й був пластуном і не вживав алкоголю. А потім ми пішли до театру.

На другий день нам сказали, що буде собор. Отець Хавлюк заспокоював: «Не

Божа, всі мали сповідатися, складати присягу і так далі. Я не був, і тому, коли до Стрия приїхав, то не йшов містом, тільки сховався у знайомої. До вечора пересидів.

Вже пізніше приїжджав до мене єпископ православний Юліан Юрик². Він знав, що я є не об'єднаний законно, але нічого не казав, відносився до мене добре. Хоть я жодної їм присяги не давав...

А інші – ті, що залишилися³, що брали участь в «дискусіях» і голосували відкритим голосуванням за ухвалу собору «відкинути постанови Берестейського Собору 1596 року, зліквідувати унію...»,

– стали українськими православними священниками. Склавши присягу, вони повернулись на свої парафії.

Різні долі кожного з них. Так, як і долі тих священників, котрі не піддалися «умовлянням» і не підписали переходину на режимне православ'я. Вони змушені були покинути своїх вірних, відбувати каторгу в Сибірі, втікати з рідних місць, міняти професії, – та завжди залишались вірні Українській Греко-Католицькій Церкві і Папі.

У 1980 році в Римі під благословенням Патріарха Йосифа Сліпого відбувся синод єпископів УГКЦ, який звернувся «до вірних в Україні й на поселеннях по цілому світі», що так званий «Львівський собор 1946 року» не мав і не має нічого спільного з «нашою Українською Церквою, яка була і є вірним членом Вселенської Церкви – Христового таїнственного Тіла, якого видимим головою на землі є Святіший Отець Папа Римський – Наступник святого Апостола Петра та Намісник Господа нашого Ісуса Христа».

Та потрібна була ще довга дорога боротьби за реабілітацію УГКЦ, боротьби за признання того, що не можна одним розчерком пера знищити 5 мільйонну Церкву. Ця боротьба триває ще й сьогодні.

інтерв'юер – д-р Борис ГУДЗЯК,
Інтерв'ю 1993 року,

Ірина КОЛОМИЄЦЬ
За матеріалами ІІЦ УКУ

сумуйте, голову догори. Бо той собор не є собором, бо нема ні одного нашого єпископа. Це є розбійницький собор, а не церковний. Бо скликають той собор люди, котрі не мають жадної правної сили».

По сніданку ми всі вирушили до церкви Юра. Собор почався молитвою «Царю небесний». Костельник провадив весь час. Реферат – теж Костельника. Я був на одній сесії, котру проводив якийсь червоний, розтріпканий, з рудкою бородою, чоловік – зі сходу чи з Москви. Потім виступив якийсь інженер – світський, старший чоловік. Мав якусь промову. Про якийсь хрест, котрий ніби, перехований ще з-перед Унією Берестейською. Отаку то комедію стругнули. Що той чоловік нібито приніс хрест до Собору. Було видно, що хрест не тутешній, але нашвидку підроблений. Фальсифікат, трираменний.

Зранку під час сесії підійшов до мене оден священник і каже: «Отче Омеляне, уважайте – бо все записується, не вихоплюйтеся жодним словом, а ви ж маєте родину. Не собою ризикуєте».

Потім увечері отець Семиден, – син його був умираючий, – дістав позволення виїхати до дому. А я, яко хворий, долучився до отця Семидена, і ми вдвійку виїхали. І все. Офіційно мали ще бути другий і третій день: Соборна Служба

Події 60-ти річної давності турбують сьогодні багатьох людей, отже, є актуальними. Проте, щодо цих подій часом висловлюються різні конраверсійні думки і позиції. Зокрема, наша Церква, як потерпіла сторона, апелює про справедливість суспільної оцінки цих трагічних сторінок нашої історії, прощаючи винуватців цього церковного геноциду, намагається застерегти суспільство від подібних нещаст у майбутньому. Напротивагу, чинники Москви подають своє бачення цих подій, намагаючись оправдатися перед світом. Хоча – не всі. До уваги наших читачів подаємо розлогий виклад цієї теми, котрий взято з одного із російських сайтів. Матеріал подаємо в оригіналі.

Намерення ліквідувати Греко-Католицьку церкву визривали, очевидно, ще в тот період, котрий в советській історіографії відкривався «золотим сентябрем» 1939 г., а в діаспорній жестко именовался «первой советской оккупацией Галиции». На духовенство обрушились жесточайшие репрессии, и одновременно «канонисты в штатском» старательно собирали сведения о разногласиях между клириками «восточной» и «латинской» ориентаций. Среди «особо интересовавшихся» был, кстати, и автор любимой советским юношеством «Старой крепости» Владимир Беляев. Еще тогда НКВД обратил внимание на принципиального критика латинизации Греко-Католицької церкви протопресвитера Гавриила Костельника. Однако Костельник при всем своем антимирском пафосе был настолько далек тогда от роли ликвидатора унии, что НКВД арестовал его сына Богдана и принял грубо шантажировать отца.

По целому ряду причин уничтожение Церкви в течение 1939 – 1941 гг. не состоялось. Но относительно намерений режима митрополит Андрей Шептицкий, по крайней мере, иллюзий не питал: «Имею основания опасаться такой катастрофы, которой наш народ никогда еще не переживал», – писал он. И Иосифа Слипого назначил почти неподвижный уже митрополит своим преемником, потому что верил в негибимость отца-ректора. «Этот не сломается, – сказал он как-то в своем окружении. – Умрет, но не сломается».

Арестованный 11 апреля 1945 г. Кир Иосиф действительно не сломался. Не сломались и епископы Будка, Чарнецкий, Хомишин и Лятышевский – ни один из них не принял предложения перейти в православие. Арест епископа разревал последние сомнения – власть не потерпит Греко-Католицьку церкву ни при каких условиях. Тщетными оказались и приветствие Верховному Главнокомандующему, и 100 тысяч рублей, пожертвованных на Красный Крест, и обращение Иосифа Слипого «К духовенству и верующим» (23 ноября 1944 г.), где митрополит призвал людей С. Бандеры «вернуться с неправильного пути». Какой-то период режиму понадобился, чтобы выиграть время. Продолжалась война, в советском тылу действовали повстанческие формирования, впереди были еще Ялта с Потсдамом и чрезвычайно напряженный торг с союзниками, чувствительными к соблюдению религиозных свобод. Поэтому Н. Хрущев прислал венки на могилу Андрея Шептицкого, а делегацию ГКЦ в конце 1944 г. приняли в Москве и заверили, что униатам в пределах СССР ничего не угрожает. Но проект уничтожения Церкви вчерне был готов еще до конца войны.

Исследователи до сих пор дискутируют: какой из факторов – внутри – или внешнеполитический – оказался

«СМЕРТЬ! ГДЕ ТВОЕ ЖАЛО?..»

решающим в принятии решения о ликвидации ГКЦ. Церковь представляла собой главное институциональное препятствие на пути советизации края; надежды использовать ее в борьбе против националистического подполья провалились, многие священники поддерживали, и не только морально, движение сопротивления «социалистическим преобразованиям». С другой стороны, уничтожение ГКЦ призвано было блокировать влияние Ватикана (который в тогдашней пропагандистской лексике мягче, чем «оплот мировой реакции», не именовался) на западноукраинские земли и поставить регион под дополнительный контроль вполне уже управляемого Московского патриархата. Ватикан действительно очень беспокоил советскую внешнеполитическую службу. Апостольская столица настойчиво предостерегала союзников от уступок Сталину в Европе и предпринимала серьезные дипломатические усилия, дабы помешать осуществлению советских планов послевоенного переустройства мира. Упорство Ватикана подтолкнуло Кремль к проекту создания пан-православной Европы с центром в Москве. Предстоятели православных церквей наперебой признавались в любви к «Третьему Риму» и лично генералиссимусу, всесоюзный староста Калинин вручил орден патриарху Московскому Алексию I и посоветовал ему поактивнее выходить на внешнюю арену, а Католическая церковь была поставлена, по сути дела, вне закона.

Непосредственно план ликвидации Греко-Католической церкви разработал полковник госбезопасности Г. Карпов, назначенный в сентябре 1943 г. председателем Совета по делам Русской православной церкви при СНК СССР. Фигура Карпова была столь зловещей, что в хрущевские времена «разоблачения культа личности» он даже получил строгий выговор за «грубые нарушения социалистической законности» в 1937-38 гг. Но учитывая его «позитивный труд в последующие годы», этим дело и кончилось. К «позитивным трудам», очевидно, было отнесено и уничтожение ГКЦ. Карпов предлагал сделать это руками православной Церкви. Ознакомившись с девятью страницами его проекта от 15 марта 1945 г., Сталин наложил резолюцию: «Тов. Карпову. Со всеми мероприятиями согласен. Сталин».

В соответствии с «мероприятиями» создавалась т. н. «инициативная группа» по воссоединению греко-католиков с РПЦ. Под сильнейшим давлением НКВД ее возглавил Гавриил Костельник. Он очень боялся за судьбу плененных сыновей (это был блеф ГБ) и к тому же полагал, что формальное воссоединение — меньшее зло по сравнению с полным разгромом священнического корпуса — морального и духовного стержня опустошенного войной галицкого общества. Инициативной группе было поручено не только проводить «воссоединение» и руководить греко-католическими приходами, но и составлять списки «упорствующих», которыми занимались «компетентные органы». Отказывавшиеся «воссоединяться» подвергались жестоким пыткам, бесхитростные и от того еще более страшные воспоминания о которых составили целый фольклорный пласт галицкого

села. Вслед за иерархией была арестована практически вся элита Церкви

Созыв, охрану, питание и, конечно, содержание мероприятия, вошедшего в историю под названием «Львовский собор 1946 г.», — все обеспечили органы госбезопасности. Площадь перед собо-

Архикафедральный греко-католический собор Св. Юра у Львові.

ром Святого Юра 8 марта 1946 г. была синей от околышей ГБ, а львовяне злословили, что у православного митрополита Киевского и Галицкого Иоанна (Соколова) под облачением — брюки цвета хаки с синим кантом. Ни повестки дня, ни проектов резолюций участники «собора» не получили; многие из делегатов узнали о своей миссии лишь тогда, когда их выгрузили из военных авто.

В документах «собора» значится 216 делегатов, на самом деле их было не более 140. Позднее в число участников включили и покойных, и тех, кто в марте 1946 г. находился в тюрьмах. Делегатам запрещалось покидать гостиницу и уклоняться от маршрута «Бристоль» — Святоюрский собор. Так как ни один из греко-католических епископов не согласился «воссоединиться», то в Киеве

Шептицкому (авторитет его в Церкви оставался незабываемым), вольности Костельника насчет «украинского сердца» и «украинского патриотизма», а также документы, свидетельствовавшие о реальных хозяевах «собора».

В КАТАКОМБАХ

По общему мнению — и православные, и греко-католики тут единодушны — абсолютное большинство из 1124 все-таки воссоединившихся священников сделали это вынужденно (перед войной Греко-Католическая Церковь насчитывала 2,5 тысячи священников). Из монастырюющих (их было до войны около 1,4 тысячи) перешли в православие буквально единицы. Священники встречались с представителями ОУН и объясняли им недобровольность, а потому и недействительность своего шага. Известны случаи, когда сломленные священники все же не считали возможным совершать таинства и приглашали для этого невоссоединившихся клириков.

Между тем в приходах литургические и обрядовые особенности оставались неизменными. Директива Синода осуществить 16 мероприятий для православизации края натолкнулась на упорное сопротивление верующих. Периодические «чистки» и террор не могли его сломить. И через двадцать и через тридцать пять лет в прикарпатских церквях «выявляли» униатские знамена-

истории наряду с образцами высочайшего мужества и предательства, были, конечно, растерянность и отчаяние перед лицом переламывавшего человеческие судьбы репрессивного аппарата. Но Церковь выстояла. Она сохранила преемственность епископата, клира, монашествующих и даже очень упрощенную, адаптированную к суровым условиям подполья систему богословского образования. И когда впервые после долголетнего и страдного перерыва собрались греко-католики на пасхальную всенощную в Святом Юре, знаменитое: «Смерть! Где твоё жало?» обрело для них особый смысл.

В 1996 г. Украинская Греко-Католическая церковь отметила две даты 50-летие Львовского собора и 400-летие Брестской унии. Ни одна из них не принадлежит всецело истории. На многие вопросы, поставленные четыре века назад владыками Киевской митрополии, ответов нет до сих пор. Тем более не перевернута страница, открытая в 1946 году. Рука «прощения, примирения и любви к русскому народу и Московскому патриархату», протянутая кардиналом Любачивским еще в 1987 г., повисла в воздухе. Изнурительное противостояние православных и греко-католиков в Галиции и Закарпатье — прямое следствие Львовского псевдособора — продолжается. На многочисленные просьбы об официальной реабилитации УГКЦ официальный Киев неизменно отвечает, что де-юре Церковь «самоликвидировалась» собственноручно, государство никаких правовых актов на сей счет не принимало, поэтому и отменять нечего. Сегодня, когда эстетика и движущие пружины Львовского «собора» вполне очевидны, такой аргумент выглядит не весьма весомо. Убедительнее выглядело бы откровенно выраженное опасение того, что официальная реабилитация активизирует усилия греко-католиков по возвращению отчужденного у них и сегодня частично удерживаемого православными имущества. Но подобный акт, утверждают юристы, знающие украинское законодательство о свободе совести, имело бы политическое и моральное прежде всего, а не правовое значение. Так в чем же дело?

Очевидно, следует признать, что зерна антиуниатской пропаганды, щедро сыпавшиеся в украинский грунт, дали обильные всходы. Униатофобия достаточно глубоко поразила значительную часть нашего истеблишмента, она подпитывается к тому же теми влиятельными церковными иерархами, для которых антикатолицизм едва ли не главный признак православности. Эта «фобия» имеет очень мало общего со стремлением к справедливому урегулированию православно-греко-католического конфликта в Западной Украине, в котором местные власти действительно чаще становятся на сторону большинства, т. е. греко-католиков. Но совершенно очевидно, что западнее Збруча эта «фобия» имеет направленность, обращается против православных и увековечивает искромсавший Украину збручанский шрам. Да и нечестная какая-то эта «фобия» — принять от Церкви здания в Вашингтоне, Лондоне и Ватикане для размещения диппредставительств она позволяет, а предоставить Церкви в украинской столице условия для достойного существования — нет.

Виктор ЕЛЕНСКИЙ

Источник: «Зеркало недели» bazar@rambler.ru

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ПЕРЕД КВІТНЕМ 1945 РОКУ

двух руководителей «инициативной группы» священников А. Пельвецкого и М. Мельника прямо накануне спешно хиротонизировали во епископы. Эти отныне православные епископы должны были принять решение от имени Греко-Католической церкви. Открытым голосованием «делегаты» упразднили Брестскую унию и решили присоединиться к РПЦ.

Атмосфера на соборе, по воспоминаниям очевидцев, была похоронной. И Костельник, и нововысвященные епископы выглядели подавленными, выступая, запинаясь. Впрочем, их выступления в последующих изданиях «Деяний» собора здорово почистили. Оттуда исчезли панихида по Андрею

фаны, распятия, иконы и благословения митрополита Шептицкого в богослужебных книгах. Целые села отказывались ходить в православные храмы, во многих хатах под нарядными рушниками торжественно стояли транзисторные приемники с замершей на волне Ватикана шкалой настройки.

Наряду с «криптоуниатами», т. е. униатами скрытыми, и через сорок лет после «воссоединения» оставались униаты явные, исповедовавшиеся у подпольных священников, крестившие у них детей и отпевавшие покойников. Катакомбная история УГКЦ еще пишется, и исследователи стремятся зафиксировать свидетельства уходящего из жизни поколения. В этой

ПРО ТЕРМІН «СЕКТА»

Із певністю можна стверджувати, що будь-яка суспільна одиниця зазнає постійних змін. Постійні стреси, депресії, неврози призводять до того, що людина шукає порятунку. І тут їй на допомогу приходять різноманітні «помічники»: представники нових вчень, сектанти, які твердять, що їхнє бачення світу та Бога є набагато ефективнішим і – як наслідок – швидко допоможе звільнитися від приватних проблем – як духовних, так і матеріальних. Саме це штовхає особу на дорогу вибору між святою Церквою і лжепровідниками.

Досвідчуючи сьогоднішня, можна, на жаль, спостерегти картину, яка не дуже втішає, а саме – люди все частіше слухають лжепророків та слідуєть за ними у різного роду об'єднання, які можна назвати сектами.

Термін «секта» у перекладі з латинської мови може мати два значення. Зокрема, переклад слова «secare» говорить про метод розділу чогось або відсікання від чогось основного. Ще один термін, який практично йде разом з вище згаданим, це «sequi», що перекладається як «слідування за кимось», «підпорядкування комусь». В загальному термін «секта» можна окреслити як збір певної кількості людей, які, відділившись від головної релігійної спільноти, творять самостійну групу, що своїм вченням заперечує певні догми, правила Церкви.

Соціологи та релігієзнавці визначають поняття «секти» як групу, що складається з відносно невеликої кількості членів, яка повстала через відокремлення від материнської Церкви або як наслідок протесту супроти вже існуючої доктрини. В сучасному світі, окрім терміну «секта», який набув поширення у європейських країнах, недавно був введений термін «культ», що в перекладі означає «шана, почитання». Культ – це часто рух, який перебуває в опозиції до домінуючої наукової традиції, і характеризується він відмінним поглядом на те, що є реальне, можливе.

Із встановленням християнства та Церкви загалом термін «секта» почали застосовувати й до тих християнських спільнот, які прагнули виокремитись в окремі групи та звались «еретиками». Таким словом Церква називає спільноти, які розірвали з нею будь-які стосунки, викривляючи на свій лад її доктрини та вчення. Слід зазначити, що кожна секта має більший чи менший деструктивний вплив на особу, і він залежить від рівня контролю лідера секти над її членами.

Окрім цього, секти мають свої певні види. Найпоширенішими є так звані «тоталітарні секти». Тоталітарна секта – це авторитарна ієрархічна організація будь-якої орієнтації, яка своїм укладом чи психологічним навіюванням намагається зруйнувати природну гармонію людської душі, психічний та фізичний стан особистості, а також руйнує творчі традиційні норми, тобто культуру, порядок і соціальну комунікацію. Лідер секти з метою тоталітарного панування методом психологічного насильства намагається захопити під свій контроль нових adeptів (членів) без їх добровільної й усвідомленої згоди. Метою цього є формування й підтримування у них стану неприродної та протизаконної залежності, покірності ідеї лідера.

На думку професора Лангуоні, деструктивними можна назвати групи, які мають тенденції використовувати неетичні методи маніпулювання з метою вербування й асимілювання членів та контролю за їхніми думками, почуттями, поведінкою, використовуючи це як засіб сприяння лідеру. Їх представники свій вплив скеровують перш за все на особу, її сім'ю – через застосування різного роду психологічних та соціальних технік. Людину використовують фізично, психічно чи матеріально, що в кінцевому результаті призводить до узалежнення особи від групи чи провідника.

Основні критерії приналежності до деструктивних сект:

1. Гуруїзм – абсолютна влада обожествлених лідерів та їх оточення.
2. Побудова за принципом піраміди і особливо жорстка дисципліна та організація, коли особа не має жодного права на волевиявлення.
3. Обман або приховування частини важливої інформації про організацію при вербуванні нових членів.
4. Прийняття власних вартостей та суворе їх наслідування, яке часто межує із фанатизмом.
5. Наявність таємного навчання, ритуалів і таємних рівнів посвята.
6. Експлуатація членів.
7. Моральний релятивізм (коли правильним є те, що є метою секти).
8. Навіювання постійного почуття провини і страху перед групою чи лідером.
9. Абсолютне підпорядкування лідеру усіх сфер свого життя.

Андрій БАЛУЩАК,
Львівська Духовна Семінарія Святого Духа

КАТЕХИЗМОВІ ПРАВДИ

о. Богдан ГНАТИСЬКО,
парох церкви св. Юрія,
м. Яворів

ТРЕТЯ ЗАПОВІДЬ ЦЕРКОВНА ЗОБОВ'ЯЗУЄ НАС УСТАНОВЛЕНІ ПОСТИ ПОСТИТИ.

Час посту – це час покаяння і добрих діл, це вираз нашої любові до Бога, це наше примирення з Богом.

Сам Спаситель дав нам приклад посту: перед початком Своєї місії Ісус пішов у пустиню і постив там сорок днів і ночей. Піст і молитва – це два крила, які підносять нашу душу до Отця Небесного. Це – найкраще надолуження за нашу духовну недосконалість, за наші гріхи. Піст допомагає умертвляти наше тіло, панувати нашому розуму і волі над тілесними пристрастями.

Св. Василій Великий говорить про піст так: «Піст – це не новітній винахід, але скарб по батьках. Усе, що давнє, гідне похвали. Пошануй же стародавність посту! Він такий давній, як саме людство! Тому, що ми не постили, то нас прогнано з раю. Отже, чинім піст, щоб вернутися до нього».

Пости є одноденні і багатоденні. До одноденних належать: Навечір'я Різдва і Богоявлення, Усікновення голови Івана Христителя, Воздвиження Чесного Хреста, а також усі п'ятниці цілого року (за винятком загальниць).

Пости багатоденні – це:

а) Великий Піст. Починається він понеділком після Сиропусної неділі і закінчується суботою перед Квітною неділею;

б) Страсний тиждень. Починається понеділком після Квітної неділі і закінчується Великою П'ятницею;

в) Петрівка. Починається понеділком після першої неділі по Зісланню Святого Духа і триває до свята свв. Петра і Павла.

г) Успенський піст. Починається 14 серпня і закінчується 27 серпня.

д) Різдвяний піст (пилипівка). Починається 28 листопада, а закінчується 5 січня.

Що таке загальниця? Це час, коли немає ніякого посту. До загальниць належать: тижні від Різдва до Навечір'я Богоявлення; від Великодня до Томиної неділі; від свята Зіслання Святого Духа до першої неділі по Зісланню.

Проте у Різдвяну і Великодню загальниця справляти весілля і гучні заборонено.

Немає посту в п'ятниці впродовж року, на які припадають Господські чи Богородичні свята (за винятком п'ятниць Великого Посту і п'ятниць, на які припадають свята Навечір'я Різдва та

ЯК І КОЛИ МАЄМО ПОСТИТИСЯ?

Богоявлення, Воздвиження й Усікновення).

Враховуючи сьогоднішні умови життя і праці, Синод єпископів нашої Церкви установив дещо пом'якшений порядок і режим постів:

1. В усі п'ятниці цілого року (за винятком загальниць і припадаючих у п'ятниці Господських та Богородичних свят) потрібно здержуватись тільки від споживання м'яса.

2. В перший день Великого Посту і Страсну П'ятницю не можна споживати ні м'яса, ні набілу.

3. В Навечір'я Різдва і Богоявлення, а також у свята Воздвиження і Усікновення, здержуватись від м'яса з одноразовою їдою досита і легким сніданком та вечерею.

Однак коли Церква пропонує нам лагідний піст, то у відповідь нам слід надолужувати Отцеві Небесному милостинею, молитвою і добровільною покутою.

До сьогоднішнього часу існував такий порядок і режим постів:

1. До одноденних постів належали середі і п'ятниці цілого року, Навечір'я Різдва і Богоявлення, свята Воздвиження й Усікновення. У ці дні було заборонено їсти м'ясо.

2. В пости багатоденні, а саме – Різдвяний, Петрівку і Спасівку – заборонено було їсти м'ясо в понеділок, середу і п'ятницю.

3. У Великому Пості були такі приписи:

а) в сиропусний тиждень (від м'ясопусної неділі до сиропусної) заборонено було вживання м'яса в понеділок, середу і п'ятницю;

б) в чотиридесятницю (від сиропусної неділі до суботи перед Квітною неділею) перший тиждень треба було здержуватись від споживання м'яса, а в понеділок, середу і п'ятницю – строгий піст без м'яса і набілу, з одноразовою їдою досита. В інші тижні посту – здержуватись від споживання м'яса в понеділок, середу і п'ятницю.

в) в Страсному тижні – такий же режим посту, як і в перший тиждень Великого Посту.

Одночасно в усі дні перелічених постів, в яких було дозволено їсти м'ясо, вірні мали відмовляти перед обідом і вечерею по п'ять разів «Отче наш» і «Богородице Діво», а священники – «Помилуй мене, Боже».

Це – час протягом Великого посту і до Вознесіння.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ ЦЕРКОВНА ЗОБОВ'ЯЗУЄ НАС КОЖНОГО РОКУ ХОЧ БИ РАЗ СПОВІДАТИСЯ І ПРИЧАЩАТИСЯ У ВЕЛИКОДНЬОМУ ЧАСІ.

Згадану заповідь Церква ввела на веління нашого Спасителя Ісуса Христа, який твердив: «Прийміть Духа Святого; кому відпустите гріхи, відпустяться їм, а кому задержите, задержаться» (Ів.20,22-23). Тобто вільною від гріха стане та людина, яка визнає, виявить свої гріхи перед священником. Ця виразна вимога Ісуса Христа заперечує самосповідь, яку практикують протестанти, християни віри євангельської (п'ятидесятники) та інші. Деякі християни нашої Церкви вважають, що коли людина кається у своїй душі, то гріхи їй також простяться. Однак це – самообман, адже Христос виразно сказав: «Кому

відпустите гріхи, відпустяться їм, а кому задержите, задержаться».

А щоб вирішити, який гріх можна простити, а який слід задержати, священник повинен особисто почути гріхи, і лише таким чином винести свій суд. Іншим способом не можна виконати згадане веління Христа. Це стосується і так званих «загальних сповідей», які, на жаль, практикують деякі священники навіть нашої Церкви, – коли одночасно сповідається багато людей, а священник дає розрешення всім разом.

Такі сповіді Церква дозволяє проводити лише в часі смертельної небезпеки, коли людина може загинути без сповіді, а індивідуально всіх немає можливості висповідати. Але і в таких обставинах той, хто залишився живим, повинен все таки відбутися індивідуально сповідь (якщо мав на душі тяжкі гріхи), бо інакше його гріхи не будуть прощені.

Христос напоминає нас: «Істинно, істинно кажу вам: як не їстимете Тіла Сина Чоловічого й не питимете Його Крові, не матимете життя в собі. Хто їсть Моє Тіло і п'є Мою Кров, той живе життям вічним, і Я воскресну його в останній день» (Ів.6,53-54). Отож, саме для нас, для нашого спасіння і освячення, залишив Христос Свої святі дари – Тіло і Кров, щоб завдяки їм ми могли отримати життя вічне. І хоч Христос не сказав, як часто ми повинні приступати до святих Тайн Покаяння та Євхаристії (причастя), але ми маємо передання апостолів, де сказано, що ті, які повірили й охристілись, щоденно були на «ламанні хліба» і приймали ті дари. Вони приходили, визнавали і відкривали свої вчинки (пор.: Діяння,19,18).

Церква встановила цю заповідь для найбайдужіших до свого спасіння своїх дітей. Це сумно, але факт, що Церква повинна наказувати їм хоч раз у році звільнятися від гріхів і приймати Тіло і Кров свого Спасителя, щоб не відійти у вічність без освячуючої ласки Божої. Бо один – тільки один тяжкий смертельний гріх – може позбавити людину царства Божого і приректи навічно до пекла!

На жаль, сповідатись раз у рік стало нині для більшості людей не винятком із правила, а правилом. А хто не встиг висповідатися у Великодній час, то чекає наступного року. Але чи надасть Бог таку можливість?

При цьому необхідно зауважити наступне: люди, які сповідаються тільки раз у Великий піст, майже завжди причащаються поза Службою Божою, і причащаються тільки одним Тілом. Таким чином роками, десятками років людина виключає себе з «гостини», яку готує для нас Спаситель на кожній Службі Божій. Зрозуміло, що цим ми ігноруємо жертву Христа. А яку кривду собі цим наносимо! Бо коли людина увесь час причащається поза Службою Божою, то це немовби – в небезпеці смерті, немовби хворий. Людина втрачає ті ласки і заслуги, які спливають на учасника Господньої гостини.

Що сказав би нам приятель, який запрошує нас на весілля своїх дітей, а ми приходимо та й стоїмо собі в стороні, не сідаючи за столи до гостини? А сказав би він нам так, як сказав Господь гостям, котрі не явилися на гостину: «Обід готовий, але запрошені були негідні» (Мт.22,9).

Тарас Шевченко - дар від Бога

Геній українського народу, поет, художник і письменник Тарас Шевченко народився 9 березня 1814 року в селі Моринці Звенигородського повіту на Черкащині. Його батько Григорій (1781-1825) був стельмахом – робив колеса та вози і чумакував. Мати Катерина (1783-1823), донька Якіма Бойка, працювала на панщині. В родині Шевченка було шестеро дітей: Катруся, Микита, Тарас, Ярина, Марія та Йосип. Охривив Тараса священник УГКЦ Олекса Базаринський у храмі св. Івана Богослова. Так само називався храм в селі Кирилівка, звідки походив батько Тараса і куди згодом переселилася їхня родина. У 1830 році обидва храми були насильно переведені під московську юрисдикцію. Дід Тараса – Іван, син Андрія, 1757 р. н. (прожив 115 р.), і баба Марта, 1766 р. н., були греко-католиками.

Перші релігійні знання малий Тарас одержав від свого дуже побожного і розумного батька, який вдома у свята і неділі часто вголос читав Святе Письмо та Життя Святих і мав свій власний Київський Патерик та Мінеї. Дід Іван був учасником селянського повстання, тож розповідав Тарасові про боротьбу козаків та гайдамаків, чим зумів прищепити йому любов до Бога і України.

Після смерті матері в хату прийшла мачуха (ще з трьома дітьми), яка дуже знущала над Тарасом. Він часто утікав до найстаршої сестри Катрі, яка була вже заміжня і щиро опікувалася ним.

Шевченко навчався у початковій школі, а малював ще з п'яти років. В 11 років він залишився круглим сиротою і його забрали на службу до пана. Він самотужки зумів вивчити французьку, польську і російську мови.

У 1838 році, за сприяння художника Миколи Сошенка, Тараса викупили з кріпацтва, і він поступив в Академію художеств, де навчався сім років. Також цікавився такими науками як ботаніка, математика, геологія, мінералогія, географія, астрономія, археологія, анатомія і фізіологія. Це був рідкісний талант від Бога. Його тричі нагороджували срібними медалями за чудові картини, а за гравюри Шевченкові присвоїли звання академіка. Тарас умів грати на скрипці, торбані і бандурі, дуже гарно танцював і співав – мав прекрасний милозвучний тенор. А вже своїми віршами, які почав писати у 22 роки, Кобзар зробив для України стільки, що поки світ стояти буде, його не забудуть. Подібного поета в історії людства не було і, мабуть, вже й не буде. Господь дав Шевченкові велике серце, а Тарас наповнив його великою любов'ю до рідної України. За це його і замучили...

Десять років страшної каторги і два заслання з забороною писати й

малювати знищили здоров'я Тараса, але не зламали його духа. Підтвердженням цьому є листи з неволі. В них Шевченко залишив нам безцінні скарби, які свідчать про його високу християнську мораль, а нас спонукають до роздумів над вічністю.

«Сумний мій, бідолашний друже! Чим, скажи, потішу я Твоє тужне серце? Нічим. На такі сльози ми, люди, не маємо сушила. Дружне спочуття ослабить наші півжалі, але велике горе, як Твоє тепер, один тільки наш спільний Помічник і Серцезнавець ослабити може! Молися, якщо можеш молитись, і, молячись, віруй розумно, глибоко віруй у замогильне краще життя. Сні твої, що ти їх бачив у найбільш критичні години Твого життя, укажуть нам на щось вище за наші земні поняття. Віруй, і віра спасе Тебе».

«Хто не журиться, не плаче, то той ніколи й не радіє, цур йому такому! Будемо плакати і радіти і за все те хвалить милосердного Бога». «Тепер, і тільки тепер, я вповні повірив у слово: любя, наказую ви... Тепер тільки я молюся і дякую Йому за безмежну любов до мене, за посланий мені іспит. Він очистив, зцілив моє бідне хворе серце. Він зняв з моїх очей призму, крізь яку я дивився на людей і самого себе. Господь навчив мене, як любити ворогів і ненавидящих нас. А цього не навчить ніяка школа, окрім тяжкої школи іспитів і довгої розмови з самим собою. Я тепер почуваю себе як не досконалим, то принаймі бездоганим християнином. Як золото з огня, як немовля з купелі, виходжу я тепер із темрявого чистилища, щоб розпочати новий, благородніший шлях життя. І це я називаю істинним правдивим щастям!»

«Поширювати серед невтаємничених у таїнства мистецтва людей любов до прекрасного й доброго, – ось найчистіша, найугодніша молитва до Чоловіколюбця Бога й по змозі некорислива прислуга людству». «Без свідомого розуміння краси людині не побачити Всемогучого Бога в дрібному листячку найменшої рослини».

«Молитва та ваші щирі листи найбільше допоможуть мені нести хрест мій. Опанувало мене якесь чуття невідоме: прийдіте, всі труждаючіїся і обремененії, і аз упокою ви. Перед благовістом до утрени згадав я слова Розп'ятого за нас і наче ожив: пішов до утрени й молився так радісно, чисто, як може ніколи досі. Я тепер говію і сьогодні причащався Святих Тайн. Хотів би, щоб усе життя моє було таке чисте й прекрасне, як сей день! Якщо маєте видання книги Томи Кемпійського

«Про наслідування Христа», то пришліть Бога ради. Пишіть, – ще місяць березень наш, а там нехай діється воля Божа! Лякає мене теперішня хворість: скорбут, а в степу вона, кажуть, страх, як люте. Але замінімо зневіру надією й молитвою!»

«Я тепер, як той, що в безодню падає, – за все ладен ухопитися! – Яка жажлива безнадія! Така жажлива, що одна тільки християнська філософія може боротися з нею. Одинок розрада моя тепер – це Євангелія. Я читаю її щодня і щогодини. Колись думав я аналізувати серце матері за життям Святої Марії, непорочної матері Христової, та тепер і це мені за злочин матимуть. Руки й голова заковані (заборонено писати й рисувати). Ледве чи терпів хто-небудь таке лихо!»

«Одне, чого я, як добра найбільшого, у Бога просив би, – хоч перед смертю разочок на Вас, друзів моїх добрих, на Дніпро, на Київ, на Україну подивитись; і тоді вмер би я спокійно, як християнин».

Помер Тарас Шевченко при загадкових обставинах 10.03.1861 р. на чужині, а згодом його домовину перевезли в Україну і 22 травня поховали в Каневі на Чернечій горі. У 1939 році, 4 квітня, в зв'язку з будівництвом пам'ятника, був відкритий склеп могили поета. Комісія у складі директора музею Василя Коваленка, архітектора Петра Костирка, Надії Цвинтарної та інших спокусилися заглянути в середину домовини генія. Про це вдалося довідатися лиш через багато років від П.Костирка і Н.Цвинтарної. Ось що розповіла незадовго до смерті у серпні 1983 році пані Надія, яка відважилася на нечуваний крок, навіть напросилася зробити його: «Взяла ліхтар – і почала спускатися. Склеп був із цегли, висотою в людський зріст. Стіни його світлі, ніби осадок вапняний на них. Повітря в склепі не важке. Нічого страшного, моторошного я не відчувала і нічого не боялася, адже поважала і любила Тараса Шевченка. Переді мною стояла на підвищенні домовина. Верхня соснова домовина зовсім перетрухла. Згорнула я перетрухле дерево вбік. Витерла цинкову домовину хустиною. І стала вона чиста, біла. На домовині сходилися дві пластинки, закриті на ключі. Заклала обидва ключі – і домовина тихенько відкрилася.

А в домовині... лежить Шевченко, ніби тільки-но помер. Обличчя темне і ніби злегка притрушене пилом. Глянула я на нього – і не повірила, що я бачу Тараса Григоровича. А він лежить, мов живий, в костюмі, чорних туфлях. В руках його – воскова свічка. У домовині лежав з ним лише його Кобзар у м'якій, коричневій палітурці, пов'язаний хустиною...»

о. Ігор Цар

На високій дуже кручі,
Над самісіньким Дніпром,
Спить Шевченко в домовині
Непробудним тихим сном.

Любий сину України,
Наш Тарасе дорогий.
Тебе в світі вже немає,
А в серцях ти все живий.

Твоя Кобза ще не вмерла,
На ній струни всі дзвенять.
І про твою в світі славу
Всі народи гомонять.

З історії церкви СПОГАДИ ПРО ПЕРЕЖИТЕ

сестри Веньямини,
в миру – Володимири
Марцінковської.
Згромадження Сестер
Пресвятої Родини.

(Продовження, початок у попередніх числах)

Одного разу прийшли на роботу, а нам оголосили, що всіх забирають на два тижні копати бараболу. Поїхали всі сестри. Через кілька днів я так захворіла, що мусили відвезти мене додому і викликати лікаря з області. Тоді комендант заборонив хворих брати у поле. З того часу нас брали хіба тільки варити, і то старались помагати. С. Андрея мала хворе серце і часто діставала сердечні приступи.

1955 рік

Зиму знов дуже важко перебули – були великі морози і сильні в вітри; в бараку було дуже холодно, а з харчами трудно. Часто приїжджали з області і брали на допити.

Ігуменов, правда, не мучив нас – приходив у барак часто, але тільки поговорити, як він казав, по-приятельськи. Одного разу прийшов і каже: «Завтра приїжджають начальники з області і пересильних комендатур подивитись на ту, що щоразу, замість розписуватись, пише: «За що мене вивезли?» Про що будуть питати – не знаю, але приготуватись на найгірше. І від мене ви нічого не чули». І справді, на другий день прийшов за мною на роботу міліціонер і повів мене в сільраду.

Коли я увійшла, всі сиділи в кріслах, лише Ігуменов ходив по кімнаті. Я привіталася і запитала, хто мене викликав. Ігуменов каже: «Ми вас визвали і хочемо, щоб ви нам відповіли на таке питання. Було три мужики: один з них помер природною смертю, другий повисівся, а третій втопився. Котрий із них найшвидше дістався до неба?» А я йому відповідаю: «Вони вже всі троє вільні від караулу». Ігуменов каже: «Далі самі її питайте». Тоді один з них питає: «Чи караул для вас такий страшний?» – «Для кожної свободної людини караул страшний, бо вона має розум і свободну волю». Ще задавали деякі інші питання, про заміжжя, а вкінці відпустили. Не знаю, чи що довідались, але я не довідалась, за що мене вивезли, хоча релігія в нас в Росії дозволена.

Навесні, у травні, коли там ще досить холодно, я, як звичайно, зайнята в цеху роботою, виглянула у вікно. Бачу – ходить якийсь мужчина і дивиться на вікно. Приглядаюся – аж то о. Юрій! Я слова не можу промовити, лише показую с. Андрее на вікно. Вона зараз же вийшла і пішла з о. Юрієм до нашого бараку. Я ж зложила роботу і пішла до начальника просити, щоб відпустив нас обох на два дні, бо приїхав брат Антоніни. Начальник відпустив. У нас було велике свято – ми всі четверо мали Службу Божу!

О. Юрій був страшенно змучений, бо цілий тиждень добирався до нас, простудився... Ми відразу положили його до ліжка, щоб відпочив. Але почувати у нас не хотів, а пішов до сусідів, вивезених з Волині. На другий день і ті люди прийшли до нас на Службу Божу.

О. Юрій побув у нас чотири дні і поїхав, залишивши нам св. Тайни. Тож нам стало легше переносити всі труднощі тамтешнього життя, бо вже мали до кого звернутися у своїх потребах.

Але сестра Андрея стала щораз більше підупадати на здоров'ю. В тому часі привезли туди лікаря – єврея з Казані, і він часто приходив до сестри або присилав фельдшера, щоб дати першу допомогу.

Головний інженер приїска кілька років не був у відпустці і вибирався на шість місяців поїхати відпочити до своїх рідних. Просив сестер на той час замешкати в його домі. Сестри не хотіли згодитись. Тоді він попросив головного начальника Черемісіна і головного інженера Рудника, щоб ті з нами поговорили. Ті два начальники прийшли і почали просити, то ми вже не могли відмовити і згодилися, але під умовою, що поробить віконниці на вікна, щоб замикались зсередини, подвійні двері, а всі речі в хаті позамикає в шафах. Дві сестри – с. Андрея і я – пішли до хати інженера, а с. Єремія і с. Ювеналія залишились в бараку біля своїх речей.

Дім інженера був по сусідству з майстернею, де ми працювали. В майстерні розпочали ремонт, і ми працювали в хаті. Так минув місяць. Сестри з пекарні приходили до нас доночовувати, бо тут було вигідніше – то не спільний барак.

Одної суботи ми шили допізна, викінчували заказ. Була перша година ночі, коли с. Андрея йшла спати і почула, що хтось стукає. Вже хотіла відчинити, а я кажу: «Не відчиняйте, запитайте, хто, бо сестри казали, що сьогодні не прийдуть.»

(Продовження у наступному числі)

Це також Україна. Антарктида, українська наукова станція "Академік Вернадський".
Фото: Віталія ЧИЖЕВСЬКОГО.

НАСЕЛЕННЯ ЗЕМЛІ – 6,5 МІЛґАРДІВ!

За даними американського Бюро перепису населення, населення планети Земля досягло 6,5 мільярда чоловік. Цієї цифри населення Землі досягло 25 лютого о 19 год. 16 хв. Точний час дослідникам удалося визначити завдяки світовим популяційним годинникам.

Як говорять дослідники американського бюро, годинники, завдяки яким вдається визначити кількість земель, працюють безупинно. У середньому вони враховують, що щосекунди на Землі народжується 4,1 чол. й 1,8 чол. умирають.

У той же час дослідники американського бюро підкреслюють, що за останні десятиліття темпи зростання населення на Землі скоротилися. У більшості розвинених країн, говорять вони, середньостатистична жінка сьогодні має менше двох дітей. До таких країн дослідники американського бюро відносять країни Європи, а також колишні республіки Радянського Союзу.

news

МУСУЛЬМАНИ ЗАХИЩАЮТЬ БОГОРОДИЦЮ

Сотні протестуючих молилися біля фігури Діви Марії в місті Окленді ввечері 22 лютого, коли по телебаченню демонструвався сатиричний мультфільм про статую Діви Марії, що кровоточить.

Акцію протесту очолив католицький священник Лео Дойл. Коли пікет уже підходив до завершення, священник по몰ився за те, щоб Бог благословив «організаторів трансляції цього мультфільму» й «просвітлив їх, і зробив так, щоб вони побачили, скільки шкоди вони можуть заподіяти».

Мусульмани приєдналися до протестів католиків: Федерація ісламських асоціацій Нової Зеландії виступила з осудом серіалу, заявивши, що він глибоко ображає релігійні почуття людей.

Як повідомляється, «невелике число» рекламодавців уже відкликали з телекомпанії свої контракти.

Портал-Credo.Ru

ПАПА ЗАСУДИВ КАРИКАТУРИ НА ПРОРОКА МУХАММЕДА

«З огляду на той міжнародний контекст, у якому ми сьогодні живемо, Католицька Церква продовжує бути переконана в тому, що заради миру і взаєморозуміння між народами насущно й необхідно проявляти повагу до релігій і релігійних символів», – заявив Понтифік, приймаючи вірчі грамоти Алі Ашура, нового посла Марокко у Ватикані.

У той же час, «нетерпимість і насильство ніколи не можна виправдовувати, як відповідь на образи, тому що вони несумісні зі священними принципами релігії», – додав єпископ Рима.

Венедикт XVI також закликав віруючих «засуджувати тих, хто свідомо розпалює акти насильства, використовуючи образи релігійних почуттів...»

«Для віруючих, як, рівно ж, і для всіх людей доброї волі, єдиним шляхом, що може привести до миру й братерства, є повага переконань і релігійної практики інших», – заявив він.

Agnuz

ООН ВИЗНАЄ, ЩО ЛЕГАЛІЗАЦІЯ АБОРТІВ НЕ ВЕДЕ ДО ЗНИЖЕННЯ МАТЕРИНСЬКОЇ СМЕРТНОСТІ

Один із найпоширеніших міфів про те, що легалізація абортів приведе до зниження материнської смертності, був спростований ООН. Згідно з останніми статистичними даними цієї організації, у країнах, де практика абортів заборонена, рівень материнської смертності нижчий в порівнянні з державами, де аборт легалізований.

Порівняльні дані у чотирьох розвинених країнах були опубліковані комісією ООН з народонаселення. У Росії, де рівень абортів є одним з найвищих у світі, на 100 000 народжень стається 67 смертей; в Америці цей показник становить 17 смертей, але рівень охорони здоров'я в Америці вищий, ніж у Росії. Для порівняння: в Ірландії, де аборти заборонені, рівень материнської смертності становить тільки 5 смертей на 100 000 народжень. Аналогічний показник у Польщі становить 13 смертей.

Дані ООН були з радістю зустрінуті Ірландією, Польщею й країнами Латинської Америки, у яких захист ненароджених закріплений у конституції. Слід зазначити, що на ці країни чиниться постійний тиск із боку ООН і ЄС для того, щоб закони про заборону абортів були переглянуті.

«Всесвітня доповідь про смертність за 2005 рік» стала першим документом такого роду, виданим комісією ООН з народонаселення.

Agnuz з посиланням на LifeSite

У СВІТІ ЖИВЕ 1,098 МЛРД. КАТОЛИКІВ

Число католиків у світіросло на 1,1% і досягло 1 мільярда 98 мільйонів чоловік. Про це говориться в новому виданні, що вийшло в щорічному ватиканському довіднику «Annuario Pontificio», що його приготував Центральне статистичне відомство Святого престолу.

Відповідно до ватиканської статистики, за період з 2003 по 2004 рік число католиків у світі збільшилося приблизно на 12 мільйонів чоловік. Однак за цей же час у процентному співвідношенні чисельність прихильників Римо-католицької Церкви знизилася на одну десяту відсотка й склала 17,1% від населення Землі.

Згідно з даними «Annuario Pontificio», за даний період, хоч і не набагато, але збільшилося й число католицьких священників: на кінець 2004 року в Церкві налічувалося майже 406 тисяч священнослужителів.

Найбільшими темпами число священників збільшувалося в Азії й Африці (відповідно на 1422 й 840 чоловік). Зате в Європі відзначений спад чисельності покликаних до священства. Відповідно до даних довідника, чисельність священників у «старому світі» знизилася за рік на 1876 чоловік. Ця тенденція викликає серйозну заклопотаність ієрархів Римо-католицької Церкви.

Святий престол повідомив також, що після свого обрання на Апостольський престол Папа Римський Венедикт XVI утворив 15 нових епархій і призначив 170 єпископів.

«РИА Новості»

Вітаємо ювілярів У березні святкують ювілеї:

15-річчя священства – о. Богуслав Гункевич (17. 03)

15-річчя священства – о. Роман Кравчик (28. 03)

10-річчя священства – о. Володимир Шидловський (17. 03)

70-річчя уродин – о. Дмитро Черкас (18. 03)

50-річчя уродин – о. Степан Шафран (24. 03)

50-річчя уродин – о. Михайло Кістечок (26. 03)

40-річчя уродин – о. Ігор Берко (08. 03)

30-річчя уродин – о. Ростислав Пендюк (20. 03)

ЩО ТАКЕ «МІЛЕС ЄЗУ»?

Назва «Мілес Єзу» з латинської означає «Воїн Ісуса». «Мілес Єзу» є формою посвяченого життя, званою як Церковна Родина Посвяченого Життя. Його метою є «впроваджувати у світі ідеї та цілі Католицької Церкви, поширювати Царство Христове, роблячи Його центром усього людського життя». «Мілес Єзу» є спільнотою, члени якої намагаються зростати у любові Божій та поширювати цю любов скрізь, де б вони не були. Ми приймаємо до серця ідею служити нашому Господу щонайкраще тими талантами, котрими Він нас обдарував.

Ми називаємо себе родиною віруючих, бо нашими членами є як чоловіки, так і жінки, миряни і священники, одиноки та одружені, усі об'єднані в одну велику родину під одним Генеральним настоятелем.

Мілес Єзу шанує і розвиває покликання кожної людини, котре та отримала від Ісуса, та допомагає кожному бути вірним цьому покликанню. Хоча членами «Мілес Єзу» є священники і єпископи, однак, миряни складають більшість усіх членів спільноти. «Мілес Єзу» є католицьким інститутом досконалості для мирян, офіційно затверджений Святим Престолом.

ЧЛЕНИ VINCULUM

Це члени «Мілес Єзу», одружені або неодружені, однак без обов'язку жити у спільноті. Vinculum з латинської означає «зв'язок». Назва ця означає єдність у меті, в душі, в любові, молитві та в спільному діянні, котре мають усі члени «Мілес Єзу» для християнізації звільненого від впливу Церкви світу. Чим міцнішим є зв'язок, тим ефективнішим стає «Мілес Єзу» – як духовно, так і апостольськи.

ЧЛЕНИ DOMUS

Член Domus – це будь-яка посвячена, неодружена особа, котра живе у спільноті. Є чоловіча і жіноча гілки, котрі проживають окремо. Ці члени «Мілес Єзу» живуть правдивим посвяченим життям, слідуючи за Господом, євангельськими радами чистоти, убогості та послуху. Таким чином для мирян стає можливою та християнська досконалість на найвищому рівні.

ДЛЯ ТИХ, ХТО БАЖАЄ БІЛЬШЕ ІНФОРМАЦІЇ ПРО «МІЛЕС ЄЗУ», ПРОСИМО ЗВЕРТАТИСЯ ЗА АДРЕСОЮ:

о. Роберт Ніколетті, М.Є.
або Юрій Чорний, М.Є.
(чоловіча спільнота)
вул. Довбуша, 24
м. Львів
79008
тел.: (0322)76-74-08

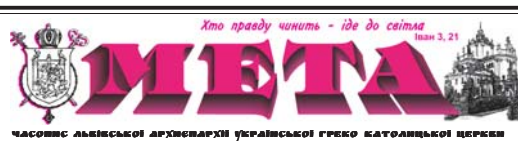
Тереза Стааб, М.Є.
або Наталя Булат, М.Є.
(жіноча спільнота)
вул. Валола, 11/3
м. Львів
79008
тел.: (032)298-72-66

ДО ВІДОМА НАШИХ ЧИТАЧІВ

ГАЗЕТА "МЕТА"

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА РОЗМІЩЕННЯ ПРИВІТАНЬ
СВЯЩЕНИКІВ, ЦЕРКОВНОЇ ПИСЛУГИ
ТА ІНШИХ ДОСТОЙНИКІВ З ІМЕНИНАМИ, З ЮВІЛЕЯМИ
ТА З НАГОДИ ІНШИХ ВИЗНАЧНИХ ПОДІЙ.

ПРОХАННЯ ВСІ ЗАМОВЛЕННЯ
ДО РЕДАКЦІЇ ПОДАВАТИ ОСОБИСТО

Свідчення про реєстрацію: серія KB 4266

Над випуском працювали:
головний редактор: о. Іван ГАЛІМУРКА,
заступник редактора: В'ячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ,
літературний редактор: Святослав СМУК,
технічний редактор: Василь УРБАНОВИЧ.

Відгуки та пропозиції надсилати на адресу:
площа св. Юра, 5, м. Львів,
Україна, 79000,
тел. (0322) 79-86-93;
тел. (032) 233-40-73;
e-mail: meta_ugcc@ukr.net

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали. За достовірність фактів відповідає автор. При передруку посилання на газету «МЕТА» обов'язкове. Матеріали не рецензуються і не повертаються. Друк: Друкарня газети «Армія України» Тираж: 5000
Замовл.